

MART 1994, SAYI 35

15.000 TL (KDV dahil)

KERVAN

DÜNDEN GÜNE GÜNDEN YARINA

Laik-demokratik Türkiye yanlısı yurttaşlar!

OYUMUZ LİVANELİ'YE

OYUMUZ SHP'YE

R.Yürükoğlu: Özelleştirme, işçi sınıfı ve Marksizm

İŞÇİ MUHABİRLER YAZIYOR

PETROL-İŞ, İSTANBUL

DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ

Ülkemizde 12 Eylül hukuku tüm anti demokratik hükümleriyle ve daha da ağırlaştırılarak sürdürülmektedir.

Anti-terör yasası ülkemiz demokrasisi önünde tehlikeli bir engel olarak durmakta, terörü engelleme bahanesiyle, en temel insan hak ve özgürlüklerinin, insanı insan yapan düşünme ve düşündüklerini açıklayabilme özgürlüğünün önüne yeni engeller dikilmektedir.

Genel Başkanımız Münir Ceylan'a "Yarın çok geç olacaktır" başlıklı yazısı nedeniyle verilen ve kesinleşmiş bulunan 20 ay hapis cezası, özünde işçi sınıfımızı, düşünen insanlarımızı, demokrasi güçlerimizi sindirmeye yöneliktir. Bu cezaya karşı çıkışımız sadece Ceylan'a sahip çıkmak değil özünde demokrasimize sahip çıkmaktır.

Kamuoyundaki baskı ve yasaklara karşı duyarlılığı sürekli kılmak, demokrasimize örgütlü ve aktif çıkışı sürdürebilmek ve insanların düşüncelerinden dolayı mahkum edilebilmelerini protesto etmek için Petrol-İş İstanbul şube yöneticileri olarak 10 şubat 1994 perşembe saat 10.00'da başlayarak 2 gün süreyle süreyle *açlık grevi yapacağız.* Basınımıza ve kamuoyuna saygıyla duyuruyoruz.

Petrol-İş İstanbul şube YK adına başkan Fikri Sarıkaya

ŞAH OZAN DEVRİM

ZONGULDAK

Dileğim radyo-TV kanalı konusunda çalışmanız ve bir netice elde etmenizdir. Artık biz Alevilerin görsel olanaklardan da yararlanarak sesimizi duyurmasının zamanı gelmiştir.

1990 yılında madenci canların o muhteşem grev için yazmış olduğum şiiri yayınlarsanız memnun olurum.

1 ARALIK 1990

Emekçi kitlesi birleşti artık Dayanışma direnç başladı bugün Susma kefenini madende yırttık Dayanışma direnç başladı bugün

Alinteri döken kitle uyandı Omuz omuza sırt sırta dayandı Emeğe saygısı olmayan yandı Dayanışma direnç başladı bugün

Emeğin uğrunda andımız olsun Bu hak savaşıdır cümlesi bilsin Yürekler sevgi umut dolsun Dayanışma direnç başladı bugün

Yer Zonguldak, Bir Aralık tarihi Değişti işçinin kara talihi Sendikâl özgürlük hakların şahı Dayanışma direnç başladı bugün

Madenciler yolu açtı bizlere Sevinçten gözyaşı doldu gözlerle Kamımız tok bizim kuru sözlerle Dayanışma direnç başladı bugün Emekçiler bundan sonra yan yana

Haber verin duysun ol cümlesine *Ozan Devrimci* der çıktık meydana Dayanışma direnç başladı bugün

F.K., KARTAL

SULTANBEYLİ

24 yaşındayım, dericilik yapıyorum. Sultanbeyli'de oturuyorum. Kendim Aleviyim, ama yaşadığım bölge tamamen şeriatçıların kontrolü altında. Kadınlar siyah çarşafa bürülü, otobüste minibüste asla erkeğin yanına oturmazlar. Misafirliğe gidildiğinde kadınlar erkekler ayrı otururlar. Yanlışlıkla bir erkek odaya girdiğinde yüzlerini kapatırlar. Sultanbeyli'de içki satışı, içilmesi "yasak"tır. Canınız çekerse Sarıgazi'ye, Ümraniye'ye gitmek zorundasınız. Geriye de taksiyle dönebilirsiniz. Çünkü, içkili bir kişiyi otobüse veya minibüse almazlar. Ramazanda açık lokanta veya kahvehane bulunmaz.

Anlayacağınız, ben İstanbul'da "İran'ın bir şehrinde oturuyor" gibiyim.

ŞENAY HAN

24 OCAK

Umuda yolcuydu tüm yazdıkların Hep barış dostluk, Hep mutluluktan sloganın

24 Ocak 1993 günü, Aklılagelmiş bir sabah Gibi başladı sanki Gözünde gözlüğün ile Doğruca arabana gittin Ardından bir bomba sesi... "Gitti" dediler, "Öldü" diye feryad ettiler

Durun! Uğur Mumcu ölmez, ölemez. Bir ışık o, bir mum. Sönmeyiz. O fikrimizde yaşıyor Umudumuzda canlı. Durun hele, benim gibi analar Daha nice Uğur'lar doğuracaklar Söz sana Uğur, Kalemim tükenmeyecek Yaktığın mum sönmeyecek. Sen rahat uyu. Arkandan muazzam bir Aydınlık ordusu, gençler gelecek

24 Aralık 1993

İLYAS PARSAK, ARDAHAN

UĞUR MUMCU

Bu mektubu yazmamın sebebi, "cahillerin taşlarıyla kamillerin ölmeyeceğini" açıklamaktır. Şiirle açıklamayı doğru buldum.

UĞUR'LAR ÖLMEZ

Bir ses gelir kulağıma Üzülmeye kardeşim, Uğur'lar ölmez Cahiller yası saldı cihana Üzülmeye kardeşim Uğur'lar ölmez

Cesedi ölse mumları yanar Aydınlığı ufukları sarar Vatanda nice Uğur'lar doğar Üzülmeye kardeşim Uğur'lar ölmez

Cahillerin gözleri kara Demokrasiye açtılar yara Buna da bulunur çare

Üzülmeye kardeşim Uğur'lar ölmez Aydın düşünce suç mu insana Katlanılmaz olmuş bunca cefaya Suçu neymiş anlatın bana Üzülmeye kardeşim Uğur'lar ölmez

Bir gün de şans bize dönecek Ağlayan gözler elbet gülecek Cahillere nice darbe inecek Üzülmeye kardeşim Uğur'lar ölmez

İlyas'tan yaş ağlar Toplanıp dirensin sağlar Varken bizde bu köyler Üzülmeye kardeşim Uğur'lar ölmez!

NURİ DERİN, KESTEL

ANISINA

Kanlı bir terörün hain zulmünde Sen bir mum iken şimdi volkan oldun Caniler bihaberdir ilimden, irfandan, Sönük dağlar gördü senin ateşini

Yobazlar düşmandır aydına, ışığa Bakın tarihe hep kurşun sıkılmış bilime Uğur Mumcu yaşıyor halkın gönlünde Sen bir mum iken şimdi volkan oldun

Şimdi dostların soruyor senin yolunu Yaralarımız hep kanıyor can kardeş Bak, güneşi kararttı kalleş oğlu kalleş

Sen bir mum iken şimdi volkan oldun Asla ölmedin birlikçi, laik haykırış Çetin Emeç, Turan Dursun, daha niceler Sivas'ta alev alev otuzyedici canlar Nuri Derin der şimdi bir volkan oldun 24 Ocak 1994

H. DURMAZ, YAKACIK

HÜ DİYELİM

Gelin canlar bir olalım Doğru yoldan dönmeyelim Kötü nefse uymayalım Şah Hüseyin'den dönmeyelim "Gerçekler demine hüü" diyelim

Mest yelinden geldi dolu İçtik doluyu dolduralım demi Hünkar yolundan dönmeyelim hemi "Gerçekler demine hüü" diyelim

Doludan geldim doluya giderim Gerçekler demine katılmış giderim Şaşkın yeri yoktur hanemize Şah Hüseyin Kervanı'na katılmış giderim

İkrar verdim ben bu yola Ağlarım yana yana varayım hak divanına Özüm nurdan sözüm haktan Nefes on iki imamdan "Gerçekler demine hüü" diyelim

İki gözüm ağlar kanlar içinde Şah Hüseyin'im birgün görürüm diye Tanrım ne güzel yaratmış insanı Ne güzel var etmiş dünyayı "Gerçekler demine hüü" diyelim

Allahım binbir adın var birisi Hüü Şah Hüseyin'imden ayırma beni Kerbela içinde severim seni

Çekerim cefanı kesmem güveni "Gerçekler demine hüü" diyelim

Hacetim vardır affet beni Kusur bendedir af sendedir Şah Hüseyin'den ayırma beni Hakkın birliğinden koparma beni "Gerçekler demine hüü" diyelim

Allahım kötü nefse kul etme beni Pir divanında utandırma beni Hüseyin'im birgün geçer giderim Yalan dünya ben seni niderim "Gerçekler demine hüü" çekerim

Yalan dünya ben seni niderim Oniki imamı salmam elimden Şah Hüseyin'e katılmış giderim O hakkın aşkına düşmüş yanarım "Gerçekler demine hüü" çekerim

ENGİN ÇÖL, ZONGULDAK

OZAN'A

Sen ki geldin dünyaya Sefalar getiridin Bize hoşgeldin demek düşer

Ozan adını aldın Öyleyse ozanca yaşı Zindan, kör kurşun, ipin ucu Ozanların taşlanıp yakılışı Yaşamdan koparmasın seni

Madem ki dünyaya geldin Ozanlar ülkesinde Adın gibi cesur yaşa, o zaman

A.S., İSPARTA

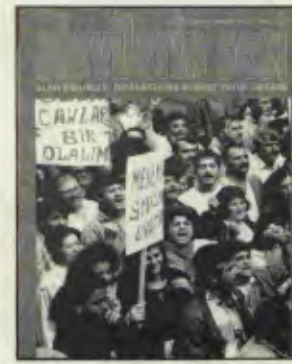
BANA ULAŞIN

Emekli memurum, Aleviliği araştırıyorum, derginizi burada taniyan yok. Tanıtmak istiyorum. Bana derginizin sayılarından, kitap ve kasetlerinizden gönderirseniz satırım.

Beni çok üzen Sivas katliamı'ndan sonra, insanlar korkup Hacı Bektaş törenlerine gelmez düşüncesiyle 16

ALEVİ BASINI

ALEVİLERİN SESİ

Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu ABF, şimdiye dek merkez yayın organı olarak çıkardığı *Mürşit* dergisinin yerine, bundan böyle, üyesi 64 derneği bir bütün olarak temsil etmek üzere **Alevilerin Sesi**'ni yayınlayacağını açıkladı. *Mürşit* Dergisi de 6 ayda bir yayınlanan bir teorik tartışma dergisi olacak.

Şubat ayının son haftası içinde baskıdan çıkan **Alevilerin Sesi**'nin ilk sayısı daktilo sayfası boyutunda, 64 sayfa, renkli ve resimli olup Avrupa'da satış fiyatı 3 DM'dir. **Alevilerin Sesi**'ne abone olmak, ya da topluca edinmek isteyen canlar, Ali Rıza Gülçiçek, ABF, Konrad-Adenauer-Str.22, 51149 Köln, Almanya adresine (Tel-Faks: 49-2203-30 72 75) başvurabilirler.

Kervan Dergisi olarak, Alevi basınının zenginleşmesi sürecinde yeni bir adım olan **Alevilerin Sesi**'ne yayın yaşamında başarılar diliyoruz.

İŞÇİ MUHABİRLER YAZIYOR

Oltanın ucunda yemler takılı
Götürürler sizi bilmediniz mi

HÜSEYİN KIRCA, GAZİ

İŞÇİ-ALEVİ MUSAHIPLIĞI

İki Temmuz olaylarından sonra *Kervan* dergisinde, elimde olan imkanlara göre çalışmaya başladım. *Kervan*'a eleştiriler benim çok canımı sıkıyordu. Örneğin, "alevi-işçi gönül gönüle", biz bu konuda ne düşünürsek düşünelim, (solcu) okuyucular bunu yanlış veya ters yorumluyor. (Bu arkadaşların tarihi bilmemeleri, bugünkü Türkiye işçi sınıfının atasının dükkân Alevi yığınlar olduğunu kavramamaları ne kötü.)

Dergimizin ilgi görmesini ve satışının artmasını istiyorsak en uygun, en ilgi çekici kapak yazılarını, başlığını koyarak piyasaya sürmeliyiz. Yalnız Aleviliğe değil tüm insanlara hitap eden cümleler kullanılmasının önemi olduğunu düşünüyorum. Çünkü Sünni emekçileri de görüşlerimize kazanmamız gerekir.

Ayrıca gençliğe hitaben bir sayfa açmamız dergimizin menfaatinde. Tüm *Kervan* çalışanları olarak bir aileyiz. Birbirimize bağlılığımız ve sevgimizle çevremize de örnek olmalıyız.

AŞIK YORGUNİ, KARTAL

ALİ'Yİ BULDUM

Bir gün allah ile misafir oldum
Karşıma Meryem anamız çıktı
Araya araya Ali'yi buldum
Buluncaya kadar halımız çıktı

Gel hele can otur buyur dediler
Elime aşk badesini verdiler
İmam Hasan, Hüseyin de geldiler
Gelineye kadar canımız çıktı
Kırkların cemine doğru yol aldık
Olan ibadeti orada kıldık
Münkir olanları dışarı saldık

Metin Altıok gibi

Sen gül ve zakkumla çıktın yola
Sürükledin acıyı peşinsıra
Yaktın kül ettin
Gülü de zakkumu da
Acın kaldı ortada

İzin ver acı, biraz soluklanayım

Aldım o acıyı oradan
Güle zakkuma uğramadan
Yüzümün yarısında yaşam

Altıok Metin'in devamı oldum

İzin ver acı, biraz güleyim

Siz o Madımak'ta yanarken
Ey Altıok Metin,
Yaşama sarılmış yüzümün

Acını paylaşacak çok insan
buldum

Açıl bakalım acı, çağlayayım

Ozan Öncü

Salıncaya kadar kanımız çıktı

Aşık Yorgunim sersem kulunum
Hem evladın oldum hem dolunum
İnan sahte değil gerçek malınım
Oluncaya kadar harımız çıktı

MAHMUT ERDAL

ERİŞECEĞİZ

Çalışmalarınızdan ötürü kutlarım. Zerre de olsa, günün birinde damlaya damlaya göl olacak, göl denize deniz de okyanusa dönüşecek.

Bizim kimliğimizde insanlık var, dürüstlük var, eşitlik var. Bunların mevcut olduğu bir felsefede, özgür bir dünya vaadi var. Onun özlemini çekiyoruz. Sizler kaleminizle bizler sazımız sözümüzle bu Kervan'ı menziline yetiştireceğiz.

KEMAL GÜÇLÜ-KARTAL

MİLLİYETÇİLİK

Bir arkadaşımın Siirt'te askerlik yapan abisi öldürüldü. Ölen genç Aleviydi ve haliyle sol görüşlüydü.

Ben Marksizmden, insanların değil sistemin yok edilmesini öğrendim. Hele bu insanlar kendi insanlarınsa, sen onları öldürüp sonra da "savaşta herkes ölür" dersin, ne farkın kalır Sivas'taki ve meclisteki şeriatçılarıdan.

Doğudaki zulmün farkında değilim sanmayın. Ama bütün bunların suçlusunun sistemin kendisi olduğunu biliyorum. Şunu da biliyorum ki köy basıp insanları öldürerek onu değiştiremeyiz. Sistem kendi insanlarımızı karşıma çıkarıyorsa, "onlar da asker olmasalardı" diye öldüremeyiz. Şu memlekette isteyerek asker olan bir insan görmedim. Kürt milliyetçileri bu insanları orada vurup buraya ölümlerini gönderdikçe Türk faşistlerinin, Türk milliyetçilerinin burada taraftar bulmaları daha çabuklaşıyor.

Gençlerimizin kafalarını biraz olsun açmak isterim. Eğer halklar eziliyorsa, suçsuz yere insanlar ölüyorsa, işkence görüyorsa, suçlusu kapitalist sistemdir. Onunla savaşıyorum. Bunun silahı en başta bilimidir, yerimiz de işçi sınıfının yanı olmalı.

Ö. İHTİYAR, REFAHİYE

SORUYORUM

Ben Alevi bir gencim. *Kervan* dergisi aracılığıyla bütün demokrat ve Alevi kesimi, bütün toplumu barışa çağırıyor, birlik ve beraberliğe davet ediyorum. Bugünlerde buna çok ihtiyacımız var.

Burada bir konuya değinmeden geçemeyeceğim. Çorum'da yayınlanan ve yayınlanmakta olan *Ondört Masum* Bülteni'ni şiddetle

kinıyorum. Bu yayından uzak durmalıyız. Çünkü Alevi-Bektaşî Dedelerini kötülemektedir.

Soruyorum, yüzyıllardır bütün zorluklara katlanarak Anadolu'da Aleviliği bugüne taşıyan Alevi-Bektaşî Dedeleri değil mi? Tabii ki onlar! Durum böyle iken "Alevilik"le "Bektaşîliği" ayırmak, Hacı Bektaş-ı Veli'nin yoluna saldırmak isteyenlerin, örneğin Şii şeriatçıların sinsi amaçlarına hizmet ediyor. Bunlar bugün ayrı kavramlar değildir. Anadolu'da Alevilik, Alevi-Bektaşîliktir.

Alevi-Bektaşî toplumunu hiçbir kuvvet bölemeyecektir. Alevi-Bektaşî inancını biz gençler yaşatacağız, yarınlara taşıyacağız. Bu amaçla, örneğin günlük gazete çıkarmalıyız, cemevleri yaptırmalıyız. Radyo ve TV kanalı açılmalı. Buna *Kervan* öncülük etmelidir.

Sözlerimi şöyle bitiriyorum: "Gelin canlar bir olalım, münkire kılıç çalalım, yoksulun hakkın alalım..."

HÜSEYİN RAHŞANİ

KİMDİR

Sana derim gafil yatan be adam
Sermaye altında ezilen kimdir
Hilton'larda sefa sürüyor madam
Kelepçe kolunda büzülen kimdir

Bir gram et girmez iken dişine
Felek sırtıyor bak şu işine
Dertliyi dertsizi takmış peşine
İmanı deryayla kızılan kimdir

Çalışan aç iken keyf ile yatar
Namusu iffeti mal ile satar
Milyarın üstüne milyarı katar
Ol halkı soyup da toz olan kimdir

Karın tokluğuna çalışana bak
Üstleri perişan ayağı çıplak
Köşede bucakta üç öğün dayak
Yiyip de soğukta buz olan kimdir

Rahşani der dostun gülü solmaya
Hainler, cambazlar başa dolmaya
Halk için, Hak için şehit olmaya
Kellesi elinde dizilen kimdir

1986

ELİF DERSİMLİ

SANA NE

Softa çeneni yararsın
Benim halimden sana ne
Onlar dinsiz der durursun
Benim yolumdan sana ne

Dine yobazlık katarsın
Ama gavurdan betersin
İçme şarap haram dersin
Benim demimden sana ne

Kestikleri yenmez dersin
Onlar allah bilmez dersin
Susmalı dilleri dersin
Benim dilimden sana ne

Elif der ki sızlar yaram
Bize cami mescit haram
Semahımı döndüm tamam
Benim cemimden sana ne

23 Mart 1993

■ Aylık dergi. ■ Sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü: Genel Ajans Ltd. Şti. adına Semih İra ■ İlan sorumlusu: Melek Ergen ■ Merkez yönetim bürosu: Piyerloti Caddesi, 17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: 0-212-516 84 64 ■ Temsilcilikler: Avclar: Gündüz Alt, Saadetdere Mah. Birlik Sok. No:20/A. ■ Bağcılar: Semiha Rappel, Merkez Mah. 1.Sok. No:40/4 ■ Esenyurt: Kazım Açıkgöz, Fatih Mah. Suyolu Üstü Yaprak Sok. No:8 ■ Gazimahalle: Hüseyin Kırca, 50.Yıl Mah. 2871 Sok. No:12, Gaziosmanpaşa ■ Halkalı: Eyüp Banşık, Kuruçeşme Cad. Çiçek Sok. No:19/A Hasanoglıdere Altınşehir ■ Kartal: Niyazi Şahin, Hamam Sok. İdeal İş Merkezi, No:4 Kat:4 Tel: 0-216-353 57 25 ■ Kağıthane: Seyit Ermiş, Talatpaşa Cad. No:45, Ortabayır, Gültepe ■ Küçükçekmece: Seyfi Algül, Cumhuriyet Mah. Karabekir Cad. Sardunya Sok. No:21/A-5 ■ Üsküdar: Ali Haydar Göğercin, İ.M.Ç. 6. Blok, No:6610 ■ Sarıyer: Meral Özçelik, Tarabya Üstü, Çayıröz Sok. No:4, Kat 3 ■ Adana: Ünal Akbulut, Kiremithane Mah. 1304 Sok. No:36, Yüreğir ■ Adıyaman: Niyazi Arslan, Asfalt Cad. Tam Elektronik, No:84/6, Gölbaşı ■ Bursa: Ender Can Genç, Çakır Hamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı, Kat:3 No:39 ■ Eskişehir: Nurettin Çalikuşu, Büyükdere Mah. Kaplan Sok. No:69 ■ Erzurum: Özgür İhtiyar, Cami-i Şerif Mah. Sivas Cad. 24300 Refahiye ■ Gaziantep: Sedat Bican, Kıbrıs Mah. Çamlık Cad. No:27 ■ İzmir: Adnan Ayan, Eşrefpaşa Cad. No:269/1, Eşrefpaşa ■ İzmit: Muradiye Yılmaz, Fethiye Cad. Özsoy İşhanı Kat:3 No:6 Tel:0-262-331 15 23 ■ Malatya: Şevket Coşkun, Ak-Pa Ticaret, İzzetiye Mah. Nasuhi Cad. Derme Sok. No:10 ■ Mersin: Mehmet Yılmaz, Bahçelievler Mah. 346 Sok. Dinçer Apt. No:3/7 P.K.3, Pozcu ■ Söke: Av.Mustafa Açı, Yağcılar İşhanı, Kat:2, Söke ■ Turgutlu: Nerman Karabulut, Altay Mah. Akgün Sok. Kat 1 No:2, Turgutlu ■ Zile: Sadık Çıkrıkçıoğlu, Uzun Çarşı, Galeri Sok. No:6 ■ Zonguldak: Ali Arı, Nizam Cad. Uzunçarşı, No:406 ■ Avrupa Genel Temsilcilik: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Neuhof Str. 13, 6 Frankfurt am Main 1. ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 85757 Karlsfeld. ■ Avusturya: İlhan Uçar, 1140 Wien, Kentler Str. 20/5 Avusturya ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Hollanda-Schiedam: Mehmet Cımtay, Fabrikastraat 53, 3117 MG ■ Avustralya: Eyyüp Aydoğmuş, 6/1A Betts St Parramatta 2150 NSW Avustralya ■ Avustralya-Mildura: P.O. Box 302, Merbin 3505 Mildura ■ Rusya: Yevgeni Paşintsev, 29-2-215 General Belov St. Moscow 115563 ■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: İlyak Matbaacılık ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme/kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez. ■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 150 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 80 DM, Fransa: 200 FF, Hollanda: 60 HFL, İsviçre 65 SFr, Amerika 53 \$ Avustralya: 53 \$ ■ Havaleler: Yapı ve Kredi Bankası, Çemberlitaş Şb. Genel Ajans, Hesap No: 1032357-6

KERVAN'IN İÇİNDEN

4

YEREL SEÇİMLERDE TUTUM

Alevi aydınları konuşuyor: 27 Mart'ta oyumuz Livaneli'ye, oyumuz SHP'ye!

7

BELGE

RP'ye kanma. Şeriatçıdan dost olmaz. Sadık Çıkrıkçıoğlu

8

SİVAS KATLİAMİ DAVASI

Köln ve Çevresi Alevi Kültür Merkezi başkanı İhsan Güvercin mahkeme salonundaki izlenimlerini yazıyor.

10

ÖZELLEŞTİRME, İŞÇİ SINIFI VE MARKSİZM

Rıza Yürükoğlu, sendikal hareketin devlet tekelleri olan KİT'leri savunma durumuna düşmesini eleştiriyor ve komünistlerin özelleştirmeye ilişkin tutumunu teorik gerekçesiyle veriyor

14

SÖYLEŞİ

İhsan Güvercin: "Şeriatçılık yenilecek"

24

YEREL SEÇİMLER

27 Mart'ta sandık başındayız. SHP'ye oy veriyoruz. KERVAN

YEREL SEÇİMLERDE AYDINLIK TÖ OYUMUZ LİVANELİ'Y

YAVUZ TOP

Sanatçı

“Havası kirli, yolları çamur, suyu akmayan bir kentte yaşayabilirim. Ama şeriatın olduğu bir yerde yaşamam mümkün değildir. Tavrım Zülfü Livaneli'den, SHP'den yanadır!”

Bir sanatçı olarak, sanatçı bir arkadaşımızın İstanbul Büyükşehir Belediye başkan adayı olması, tabii ki beni mutlu etmiştir. Sanatın ve sanatçının sorunlarına daha iyi eğileceğinden, Zülfü Livaneli'den yana, dolayısıyla SHP'den yana olumlu tavrımız olacaktır.

Demokrasiyi, laikliği gerçek anlamda savunan siyasi partilerden yana, Anadolu insanının olumlu tavrı koyacağına inanıyorum.

Günümüzdeki durum, bana göre 1919 koşullarından daha vahimdir. Bir yandan şeriat çılgınlığı yapanların, bir yandan ülkenin bölünmesinin gündeme geldiği bir anda demokrat, ilerici, yurtsever insanların, tüm güçlerin, şapkalarını önlerine koyarak, bireysel çıkarlarını ülkenin çıkarlarının üzerine çıkarmadan, yukarıda saydığım birliği, beraberliği, demokrasiyi, laikliği savunmaları ve bir bütün olarak hareket etmeleri gerektiğine inanıyorum.

Gerek dinsel, gerek ulusal ve etnik kökenli insanların istek ve sorunlarının da bu bütünlük içerisinde sağlıklı, demokratik kurumların işlemesiyle tümüyle halledileceğini, en az 1000 yıldır Yemen'de, Galiçya'da, Çanakkale'de, Trablusgarb'da canvermiş bu ülke insanların, sağduyularıyla bu sorunların da üstesinden geleceğine inanıyorum.

Ben şahsen havası kirli olan bir kentte yaşayabilirim. Yolları çamur olan bir kentte yaşayabilirim, suyu akmayan, kanalizasyonu patlak bir kentte de yaşayabilirim. Ama şeriatın olduğu, ortaçağ zihniyetiyle idare edilmek istenen, insan haklarının, demokrasinin olmadığı bir ülkede yaşamam mümkün değildir.

HASAN GÜRSOY

Divriği Kültür Derneği bşk. - İstanbul

“Kendi geleceğimiz için oyumuz SHP'ye, oyumuz Zülfü Livaneli'ye!”

Bugün ülkemizin ekonomisine ve siyasal yaşamına hükümet eden anlayış bile ülkemizin iyiye doğru bir gidiş içerisinde olduğunu söyleyemez. Ülkemiz ekonomik, politik, siyasal anlamda yaşadığı bu krizin en ağır yükünü

YAVUZ TOP

HASAN GÜRSOY

KEMAL ŞEKER

emekçilerin ve yoksul halkın omuzlarına yüklemiştir. 12 Eylül darbesinin üzerinden 14 yıl gibi uzun bir zaman geçmiş olmasına rağmen, bugün hâlâ 12 Eylül terörünün ve depolitizasyon politikalarının etkileri sürüyor. Toplum haksızlıkları, sömürüyü kanıksadığı gibi üzerindeki politik oyunları kanıksadı. Geline bu noktadan sadece generaller değil, toplumu boş vaatlerle avutan politikacılar da sorumludur.

Enflasyondan hayat pahalılığına, özelleştirmeden işten atılmalara, terörden yargısız infazlara kadar karışıklığın yaşandığı ülkemizde, iyiliğe kardeşliğe ve insan haklarına dair sözlerden bahsetmekten bugün yoksunuz. Kısaca bugün bir siyasal kriz, siyasal tıkanma yaşanmaktadır.

Böyle bir ortamda yerel yönetim seçimlerine gidiyoruz. Seçimlerden üstün çıkmanın hırçınlığıyla halkımıza inanılması güç vaatlerde bulunuyorlar. Bu vaatlerden en tehlikeli ve en çirkin bulduğumuz, Alevilerin oylarının pazarlık konusu olmasıdır. Burada Alevilikten bahsederken herhangi bir kutuplaşmadan söz etmek istemiyoruz.

Tarihsel süreçleri incelediğimizde, Alevilerin düşüncelerini, geleneklerini,

törenlerini ve inançlarını gerçek anlamda ifade etmelerine hiçbir dönem fırsat verilmemiş olduğu görülür. İnançlarını kendi olanakları ölçüsü içerisinde yaşatmaya çalışan Aleviler hiçbir dönem iktidarda söz sahibi olamamışlardır.

Kerbela bu katliamların başlangıcıdır. Yavuz Selim'in bir günde 40 bin Alevi insanını kılıçtan geçirtmesini hiçbir Alevi hafızasından silemez. Daha yakın bir zamanda Kahramanmaraş'ta, Çorum'da, Sivas'ta, Malatya'da, son olarak da 2 Temmuz 1993'te tekrar Sivas'ta 37 aydın genç insanın yakılmaları hiçbir gerekçe ile açıklanamaz.

Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta şudur: Bugün neden Aleviler bu katliamlara uğratılıyor? Neden düşüncelerini ifade etmelerinin yolu tıkanıyor? Bu bir sistem anlayışıdır, bir Alevi-Sünni meselesi değildir. Bu sistem anlayışından dolayı katledilen, ezilen Sünnilerin sayısı az değildir. Sivas'ta sadece Aleviler katledilmedi, Sünniler de katledildi. Kim ki aydın, kim ki demokrat, yurtsever, devrimcidir, bu bağnaz gericilerin düşmanıdır. Alevi-Sünni, hiç farketmez.

Anlatılması gereken çağdaşlıkla gericiğin kışmasıdır. Bugün Türkiye'

de az da olsa demokrasiden ve insan haklarından bahsediliyorsa, bunda Maraş'ta, Sivas'ta, Kerbela'da ölen Alevilerin çok büyük payı vardır. Kısaca bugün Türkiye'de Aleviler *demokrasi-nin sigortası* durumundadır.

ALEVİLERE ÇAĞRIMIZDIR

Bizden oy istiyorlar. Bugüne kadar Alevilere “katli vacip malı helal” anlayışıyla katliamlara uğrattınız. Hiçbir Alevinin iktidarda söz sahibi olmasına izin vermediniz. Bugün Alevilerin ne ANAP'a, ne RP'ye, ne de DYP'ye verecekleri tek bir oy yoktur. Yukarıda saydığımız bu partilere oy veren Aleviler durumlarını gözden geçirmelidirler. Zira, büyük bir gafletin içine düşmüş sayılırlar.

Oy isterlerken de, Aleviler içerisinde hiç seilmeyen İzzettin Doğan'ı kullanıyorlar. Hallacı Mansur gibi, Nesimi, Pir Sultan, Hacı Bektaş gibi, adından gururla söz edilen kahramanlarımız çıkarken, İzzettin Doğan gibi biat edenler de çıkacaktır. Zaten bizi ileriye götüren, anlayışında halkına ihanet edenleri tanımaktır.

Orta direğin temsilcisiyiz diye ortaya çıkan partiler. Orta direğe neler yaptığınızı görmedik mi? Ülkemizin zenginliklerinin yeğenlere, dayılara, oğullara, papatyalara, eşe dosta ve gericilere nasıl peşkeş çekildiğini görmedik mi?

OYUMUZ LİVANELİ'YE!

Tarihsel olarak halkımızı ezen bir geleneğe, şeriatçılara, ANAP'a, DYP'ye verilebilecek tek bir oyumuz yok. *Oyumuz SHP'ye, oyumuz Zülfü Livaneli'ye.* Bazı sıcak vaatlerle yaklaşan RP'ye oy vermek, bizim için ihanet etmekten başka bir şey değildir.

Kendi geleceğimiz için, kendimiz söz ve karar sahibi olabileceğimizi gösterebilmek için oylarımız SHP'ye, oylarımız Zülfü Livaneli'ye diyoruz.

Bu seçimde Alevilerin oylarının satılık olmadığını, onurunun düzenbazların parasından üstün olduğunu göstermek için...

Demokratik bir belediye için, hizmet veren bir belediye yönetimi için...

*Laik-demokrat yurttaşlar,
işçiler, Aleviler!*

*27 Mart'ta iki elimiz kanda olsa
sandık başına gidiyoruz. Oylarımızı
bölmüyor, bugün belediyelerde şeriatçı-
gericiliğin önü nasıl kesilirmiş onu
göstermek üzere, oyumuzu yalnızca SHP'ye
veriyoruz!*

RKİYE OYUNU SHP'YE VERECEK!

E, OYUMUZ SHP'YE!

Sadece bugün değil yarın için de çocuklarımıza, gençlerimize bırakabileceğimiz güzel değerler yaratabilmek için...

Sözün, yetkinin ve kararın İstanbul hakkında olabilmesi için... OYLARIMIZ SHP'YE, OYLARIMIZ ZÜLFÜ LİVA-NELİ'YE!

KEMAL ŞEKER

İstanbul Hacı Bektaş Veli KTD bşk.

"Laiklik ve demokrasi yanlılarının, Alevilerin 27 Mart'ta oylarını bölmeyeceklerine, sağduyulu davranacaklarına inancımız tamdır."

Alevi-Bektaşiler genelde laik, demokrat, özgürlükçü ve çağdaş bir yapıya sahiptirler. Siyasi partilerin bu nitelikleri taşıyanlarında yer almalarının olduğu kadar, cumhuriyet kurulduğundan bu yana Alevilerin temelde sosyal demokratları desteklemelerinin gerçek nedeni de budur. Büyük çoğunluğun SHP'de yer alması ve bu partiye devamlı oy vermesinin gerçek nedeni, bu partinin laik cumhuriyeti, Atatürk ilkelerini ve demokrasiyi benimsemesinden ileri gelmektedir.

Basının son günlerde "Alevilerin tutucu partilerden RP'ye destek vereceği" yönünde yayınlar yapmasının gerçeğe bir ilgisi yoktur. Refah Partisi Alevi-Bektaşî düşüncesiyle özünden taban tabana zıttır. RP'nin "adil düzen"inde demokrasi diye bir ilke yoktur. Demokrasi olmayınca, laiklik diye bir mevzu da kalmamaktadır. Alevilerin böyle düşünceye sahip bir siyasi partiye destek vermeleri, çağın gerçeklerine ters düşer.

Kısaca, Alevi-Bektaşî düşüncesinde olanlar, bu seçimlerde de özgürlükçü, katılımcı, laik ve demokrasiye içine sindirmiş siyasi partilerde yerini bulacaklardır. Halkımızın oylarını bölmeyeceklerine ve sağduyulu hareket edeceklerine inancımız tamdır.

ZİLE'DEN 38 ALEVİ

"İzzettin Doğan'ıyla, Abidin Özgünay'ıyla bunlar Alevileri aldatamazlar!"

17 Ocak 1994 tarihli *Milliyet* gazetesinde yayınlanan genelde büyük başlıklarla haberde "seçimlerde Alevi kesiminin RP Partisini desteklemesi" sözlerini söyleyen ve Alevi toplumunun Dedesi olarak kendisini tanıtan İzzettin Doğan'ı ve *Cem* Dergisi adı altında bu

toplumu kandırmaya ve aldatmaya, toplumu açıkça satar gibisine beyanda bulunup Sivas'ta 37 kişinin katline sebep olan düşüncedeki yobazları desteklemeye kalkışan Abidin Özgünay'ı Zile Alevi toplumu adına protesto ediyoruz.

Sadık Çıkrıkçıoğlu, Ali Akbaş, Mustafa Yüksel, Cemal Akbaş, Yücel Sayar, Hasan Sağlam (CHP ilçe bşk.), Muharrem Basbayram, Resul Gözütok, Abdullah Düzenli, Bektaş Koçak, Aşur Ünal, M. Ali Ünal, Duran Yetişkin, Duran Aslandoğmuş, Ünal Yakut, Ercan Hançer, Kenan Sütütemiz, Ali Rıza Şahin, Ümit Ergüven, Rıza Ergüven, Yeter Soydan, H. Yusuf Tezcan, Zeki Tiltak, İrfan Sağlam, Murat Tezcan, Dursun Tunç, Sami Belge, Hatir Tunç, Doğan Erdoğan, Haydar Ulu, Erdoğan Acar (SHP ilçe bşk.), Ali Gördeğir, Rahmi Tunç, Ali Uzun, Ali Kınalı, Cengiz Açarı, Muharrem Duru, Sadık Sezgin.

KAĞITHANE İŞÇİLERİ KONUŞUYOR

"'Boş oy kullan', 'boykot et' demek 'şimdiki yobaza oy ver' demektir. Anti-laik, gerici zihniyete prim vermemek için, SHP'ye oy vereceğiz!"

HALİL KARAKUŞ

SHP'yi desteklememizin nedeni, de-

mokrat, insan hak ve özgürlüklerine saygılı olmasıdır. Bu seçimlerde "boş oy" kullanma, laiklik ve demokrasiye karşı harekete geçen gerici zihniyete prim vermektir. Bu primi vermemek için SHP'ye oy vermek gerekli olduğuna inanıyorum.

PAŞA YILDIZ

SHP'yi şu amaçlarla destekliyorum: Diğer düzen partilerinden daha demokrat olduğundan. Bir de, Kağıthane olaylarını bir daha yaşamamak için.

MUSA ERDOĞAN

Gerici zihniyetin güçlendiği bir dönemde SHP'nin laikliği savunduğundan dolayı destekliyoruz. SHP'ye oy vermek ya da "boş oy", "boykot" demek şimdiki yobaza oy vermek demektir.

MUSA ERDOĞDU

Akarsular, Nesimler şehittir Be hey yobaz çağa ayak alışır Pir Sultan'ın soyu bitmez Sivas'ta Bir ölürsek bin doğarız Sivas'ta

Be hey yobaz ne gidersin tersine Dil uzatırsın bir de demokrasiye Mollaların şu Sivas'ta işi ne Pir Sultan'ın soyu bitmez Sivas'ta

Sinemize gömdük Uğur Mumcu'yu Ölenece unutmam ki acını Kara toprak sardı Gülsüm bacıyı Pir Sultan'ın soyu bitmez Sivas'ta

Asım Bezirci Hasret Gültekin Aydınlar için de gözyaşı dökün

Sokaklara dökülmüştük topyekün Pir Sultan'ın soyu bitmez Sivas'ta

Bu Musa'nın doğum yeri Divriği Ölenece konuşuruz doğruyu Yüzüm güleç ama içim gülmüyor Bir ölürsek bin doğarız Sivas'ta

BATTAL PEHLİVAN

Gazeteci-yazar

"Çok düşündüm. Tüm eksiklik ve hatalarına karşın, 27 Mart'ta bir kez daha SHP'ye oy vermeye karar verdim."

İrtica tehlikesi bu denli dayatmamış olsaydı, farklı bir tavır sergileyecektim. Ama şu an böyle bir şansım yok. 2 Temmuz 1993'de Sivas'ta Pir Sultan Abdal etkinlikleri sırasında şeriatçılar tarafından gerçekleştirilen katliamı sıcağı sıcağına yaşamış birisi olarak, iktidarda olsun muhalefette olsun siyasi partilerin olaya yaklaşımına, herkes gibi ben de tanık oldum. Öyle bir tavır sergilendi ki, yanmaktan öte... Ayrıca ülkenin içine sürüklediği sosyo-ekonomik durum affedilecek gibi değil.

Zaten diğer partilerden çok fazla birşey beklemiyorduk, fakat pek çok laik-demokrat insanın umut bağladığı SHP de halka çok fazla bir şey vermedi. Pek çok insan gibi, ben de SHP'ye kırıldım, hatta kızdım ve üyesi iken istifa ettim.

Ne var ki, çok düşündüm ve bu

BATTAL PEHLİVAN

NEJAT BİRDOĞAN

CEMAL ŞENER

LÜTFİ KALELİ

seçimlerde de bir kez daha SHP'ye oy vermeye karar verdim. SHP'den çok fazla birşey beklemiyorum. Ancak, kimi demokratik mevzileri korumak ya da elde etmek bu partiyi desteklemekle mümkün olabilir diye düşünüyorum.

Yukarıda da belirttiğim gibi RP'nin tehlikeli yükselişi olmasaydı, farklı bir tavır sergilerdim. Fakat şimdi farklı bir davranışın lüks olacağını düşünüyorum. Sosyal demokrat partiler içerisinde iktidara en yakın parti SHP'dir. Bu nedenle içim sızlaya sızlaya, ağlaya ağlaya oyumu SHP'ye vereceğim.

NEJAT BİRDOĞAN

Yazar

"Macera arayamayız. Aleviler olarak oyumuzu SHP'ye verelim diyoruz."

Anadolu Aleviliği sözel kültüre ve geleneklere bağlı bir inançtır. Her nedensizliğin Alevi'ye bağlı olduklarını söylemekte iseler de *Kuran*'ın içeriğine pek bağlı değildir. Sözgelimi *Ku-*

ran'da var olan tapınma buyrukları Alevilerce pek uygulanmaz. Alevi, *Kuran*'a genel kavramıyla saygı duyar. Onu ahiret, cennet-cehennem ilgilendirmez, çünkü Aleviye göre kişiyi temiz olmaya zorlayan ortam bu dünyadadır. Bu nedenle Aleviyi *Kuran*'a göre davrananların yer aldığı sağ platformda göremezsiniz.

Alevi, Velayetnamelerle, eski usta ozanlarının deyişleri ile ve gelenekleri ile kendi davranışlarını düzenler. Bu velayetnamelerin ön sırasında Hacı Bektaş-ı Veli Velayetnamesi gelir. Bu kutsal kitaba göre, Alevi emeği ile kamını doyuran birisidir. Kadın haklarına saygılıdır. *Kuran* domuzu yasaklarken, Velayetname'de domuz eza yasaklanır. İnsan ögesi kutsallıkla dolarak Alevi yaşamına girer. Kible yerine insana secde edilir. Alevi yaşamında paylaşım vardır... Bu örnekler saymakla bitmez.

Durum böyle olunca Aleviyi bu yerel seçimlerde *sağ partilerde* görmek gerekir. Ne şeriatı getirmek isteyen Refah'ta, ne Refah'la atbaşı giden, kandırmacı ve şeriatı göz kırpan ANAP'ta, ne de laisizm düşmanı 39 milletvekilini içerisinde barındıran ve başkanlarının, inanma-

dığı halde ikide bir "biz ezana bağlıyız" dediği Doğruyol'da Alevinin işi *olamaz*.

Sol oylara gelince, beş yıllık bir sürenin başlangıcındayız. Macera arayamayız. En çok oyu alacak sol partiyi kestirip oylarımızı oraya vermeliyiz. Son yıllarda SHP'ye küskünüz ama şimdilik en çok oyu alacak parti olarak da onlar görünüyor. Bu nedenle ben yerel seçimlerde oyumuzu SHP'ye verelim derim. Ancak, 28 Mart sabahı bu partiye üye olup parti kamlarıyla savaşımları da eklemek koşulu ile verelim.

CEMAL ŞENER

Yazar

"Oyum laiklik ve demokrasiden yana kişiyi ve partiye, oyum Zülfü Livaneli'ye ve SHP'ye!"

27 Mart seçimleri özel ve ayırıcı bir öneme sahiptir. Çünkü, seçimler ülkemizin içinde bulunduğu toplumsal ve siyasal durum nedeni ile mahalli olmaktan çıkmış, genel seçim havasına girmiş bulunuyor. Hatta genel seçim havasını aşmış varolan rejimin değişip değişmeyeceği bile gündeme gelmiş bulunuyor.

Ülkemiz İslam haritası içinde ağır aksak da olsa "laiklik"le yönetilen, adına cumhuriyet denilen tek ülkedir. Din devleti kurmayı amaç edinmiş bir parti olan Refah Partisi'nin resmi ve gayriresmi kaynaklardan beslenerek büyümesi ve kitleselleşmesi, bu seçimin sonuçları ile birlikte, önümüzde din devleti mi yoksa laik devlet mi olacaktır seçeneği yakıcı bir şekilde gelecektir.

Halk kitlelerinin kendilerine "liberal" ve "sosyal demokrat" diyen partilere olan güvensizliği eğer devam ederse, buradan bunlara tepki temelinde "adil düzen" safatası ile Refah kazançlı çıkacaktır.

Bu ve benzer nedenlerle; bu seçimler tarihsel bir önem taşıyor. Her kişinin vatandaşlık görevi olan oy kullanmanın da önemi artmış bulunuyor.

Oylarımızla, seçmen davranışımızla bu seçimlerde ya laiklik ve demokrasi cephesini güçlendirerek çıkacağız, ya da ülkemizi ortaçağ

karanlığına çekmek isteyen, bu amaç için halk kitlelerinin bozuk düzene olan tepkilerini kötü amaçlarına alet eden sahte dindarlara geçit vermiş olacağız.

Bu ve benzer nedenlerle önümüzdeki mahalli seçimlerde oyumu laiklik ve demokrasiden yana olan kişi ve partilerin desteklenmesinden yanayım.

Kişiyi olarak İstanbul seçmeniyim. Bu misyonu kişisel rahatını bozarak üstlenmiş değerli insan Zülfü Livaneli'yi desteklemekten yanayım. İstanbul'daki Alevi ve demokrat, laik kişilerin de sağduyulu davranarak böyle davranacaklarını umuyorum.

Aynı nedenlerle önümüzdeki seçimlerde parti olarak herşeye rağmen SHP'nin desteklenmesinden yanayım.

LÜTFİ KALELİ

Yazar

"Atatürk, Cumhuriyet, Laiklik, Demokrasi düşmanlarına oy yok!"

Çok net olarak görüyoruz ki, örgütlü bir toplum olmayan Aleviler, şu ya da bu partiye topyekün yönelmiş değillerdir. Özellikle 27 Mart seçimleri bir genel seçim değil yerel seçim olduğu için, her yurttaş gibi Alevi yurttaşlar da bulundukları yörenin özelliklerine göre hareket edecekler ve kendilerine en yakın buldukları adaya oylarını vereceklerdir.

Bu seçimlerde partiden çok adaylar önem taşımaktadır. Örneğin, İstanbul'da görüldüğü gibi, Zülfü Livaneli, SHP'ye fatura edilen Sivas katliamı ve İSKİ kamlarını kırarak diğer adaylara fark atar duruma gelmiştir. Bu örnekte olduğu gibi, adaylar kendilerini iyi ifade edebildikleri oranda her kesimden oy alabileceklerdir.

Bu noktada şunu söyleyebiliriz ki, Aleviler, Sivas'ta şeriat devleti isteyecek Atatürk'e, Cumhuriyet'e, Laikliğe, demokrasiye düşmanlıklarını gösteren ve 37 insanın ölümüne ferman çıkaran Refah Partisi'ne olduğu gibi, ırk temeline dayalı şoven duygularla çatışını oluşturan gerici sağcı partilere pek fazla itibar etmeyecektir. ●

ÇAĞRI

CANLAR, DOSTLAR...

Yerel seçimlerde oylarımızı dağıtmayalım. Laik demokratik cephenin gücünü SHP oylarıyla gösterelim.

Bugünkü ülke ortamı laik-demokratik, emekten yana güçler olarak oylarımızı bölmemize müsaade etmiyor. Bunun gereği olarak tüm yanlışlığı, tutarsızlığı ve de bulaşık suyu gibi tutumuna rağmen, ama özellikle şeriatçı-şoven-totaliter tehlike karşısında tabanının gösterdiği eğilimler nedeniyle, oylarımız SHP'ye gönümüz demokrasiye dıyoruz.

Canlar, dostlar;

Bu nedenle oyların SHP'ye verilmesi doğrultusunda aktif destek ve yoğun çaba gösteren KERVAN'a omuz verin, çalışmalarınızda yer alın. Bu çalışmalar için maddi destek aktarın. Çalışmalarınızda her türlü destekle yer alacak dostlara, canlara şimdiden teşekkür ediyoruz.

OYLARIMIZ SHP'YE, GÖNLÜMÜZ DEMOKRASİYE

KERVAN

Alevi köye cami yapılırsa...

M.Hamdi Vural'ın yazısını
bazı kısaltmalarla yayınlıyoruz

Türkiye genelinde 20 milyonu aşkın Alevi-Bektaşî olduğu bilinen bir gerçektir. Türkiye'de bir Anayasa, bu Anayasa'ya göre de "din özgürlüğü" vardır. Vardır, ama YOKTUR. Türkiye genelinde bir *Sünnileştirme politikası* sürüp gitmektedir.

Alevi köylerine cami yapımı için mahalli müftülükler el atmışlar, idare amir ve memurlarının desteğinde bu devam etmektedir. İnşası biten, ibadete açık camiler vardır. Cami binası vardır ama ibadet ettirecek din görevlisi yoktur. Din görevlisi o köye gitmemekte, gitse de kalamamaktadır.

Sünni devlet Alevi kültürünü yoketme politikası gütmektedir. Tarih boyunca kendi kendisini beslemiş Alevi-Bektaşî kültürünün köklü ağacı, devlet buldozerleri ile yerinden sökülme istenmektedir. Fakat bu kutsal ağacı kurutma politikası geri tepmektedir, tepecektir de.

Bir örnek verelim. Malatya ili Hekimhan ilçesi Hasançelebi belde-sinde müftülüğün teşviki ve idare mekanizmasının desteği ile bu belde-ye bir cami yapılmıştır. Camiye cuma günleri cuma namazı kıldır-mak üzere bir din görevlisi görevlen-dirilmiştir. Ezan okunmuş, cemaat

merak saikası ile camiye gelmiştir. Din görevlisi cumanın sünnetinden sonra minbere çıkmış, selatı selam-den sonra Ebubekir, Ömer, Osman, Ali diyemeden kızılca kıyamet kop-muş ve din görevlisi cübbesini, sarığını minberin üzerine bırakarak camiye terk etmiştir. İki yıldan beri cübbe ile sarık aynı yerde sahibini "beklemektedir". Caminin kapısına bir kilit asılmış, anahtarı da Dede Mustafa Kızıldeli'nin cebindedir.

Eğer bu hutbeye çıkan din görev-lisi zat sözü Allah Muhammet Ali,

Ehlibeyt diyerek açsa idi cemaat feveran etmeyecek, belki de farkında olmadan sünnileşme yoluna girmiş olacaktı. Ne ha-zin, ne yazıktır ki, din görevli-lerinden çoğunluğu Ehlibeyt kavramını bilmemekte ve Eme-vi, Abbasi döneminin uydurma kavramlarını Kuransal kavram-ların önüne geçirip din kavram-larıdır diye yutturmaktadırlar.

Bu örneği, Sünni ilahiyatçı Doç. Yaşar Nuri Öztürk'ün *Tarih Boyunca Bektaşilik* adlı eserinin 211.sayfasındaki bir beyanla noktalayayım:

"(...)

"Türkiye'de din kültür ve eğitimi, bir mezhep eğitimidir, din eğitimi değil. Öğretilen yalnız Hanefi fıkıh ve anlayışı-dır. Sünni şemsiye altında yer-alan Şafilik, Hanbelilik, Malikilik bile büyük ölçüde saf dışı edilmiş bulunuyor. Diyanet Reisliği, bir Hanefi kurumu halinde görev yap-maktadır. Ve bu kurumun maaş verdiği binlerce din görevlisi, din adı altında mezhepçilik vaazları vermek-te ve Alevi-Bektaşî kitleye, yaklaştı-rıcı tavır şurada dursun düşmanlık aşıl原因 bir tutum içinde seyretmek-tedir..."

Allah ve resülü bu fikir ve tutum-ların sahiplerine olgunluğa ve doğru yola dönmeyi nasip eylesin. ●

İŞTE KANITI

RP'ye kanma, şeriatçıdan dost olmaz!

SADIK ÇIKRIKÇIOĞLU
KERVAN-Zile

Şeriatçıların, Tokat'ta çıkan *Tokat Dergisi*'nin Ocak 1994 sayısında, "Hadiselerin Muhasebesi" köşesinde Aleviler hakkında şu yazdıkları, Refah Partisi'nin "Alevi dostu" görünme çabasının ne büyük bir sahtekarlık olduğunu gösterdiği gibi, yolunu şaşırmış Alevilere de uyarıdır. Sağduyuyu elden bırakmayalım: RP'den, şeriatçıdan dost olmaz!

"Kemalizmin teminatı Alevilik"

"İslam düşmanlığı ile meşhur Alevi kültür bakanı Fikri Sağlar, Hacı Bektaş Kültür Derneği'nde Alevilere övgüler yağdırdı. Ata-

türk'ün Hacıbektaş'a gelişinin 74.yıldönümü vesilesiyle yaptığı konuşmada 'Cumhuriyetin temeli kültürdür. Ama en önemli temel taşı laiklik oluşturmaz. Laikliğin en önemli güvencesi ve koruyucusu da Alevi Bektaşî felsefesidir' dedi.

"Şanlı Sivas kıyımı'nı kınayan Fikri Sağlar, Alevi kâfirlere 'kimse laikliği (dinsizliği) ortadan kaldırmaz. Çünkü hepimizin güvencesi laikliktir (dinsizliktir)' di-yerek Alevilerin son şansı olduğunu, eğer bu ortadan kalkar-sa kendilerinin bu topraklardan çekip gitmek zorunda kalacakları-nı üstüne basa basa belirtti.

"70 sene önce Cumhuriyeti Müslüman kanı üzerine kurarken M.Kemal'in topraklarımız üzerine asırlardır işgalci gibi yaşayan 'tek kitlesel Kemalist grup' Alevilerin desteğini alması, bu grupun yer-inin neresi olduğunu bize haydi haydi anlatması gerekir.

"Yekta Güngör Özden, Fikri Sağlar, Doğu Perinçek gibi kuduz İslam düşmanlarını içinden çıkaran bu topluluk başhedeflerimizden birisidir." ("Hadiselerin Muhase-besi", *Tokat dergisi*, Ocak 1994) ●

Büyücü kadını döktürüyor, "büyüler yaparım ben" di-yor, "büyücüyüm, sabaha kadar büyü yaparım, beyin gücümü ve çeşitli görünen ve görünmeyen varlıklarımı kullanarak..."

Nokta dergisinin 40.sayısının 44.sayfasından alıyorum bu satırları. Kadının adı Esin Üzer'miş. 110 yaşında ölen Nakşibendi bir şeyhi, bu şeyhin dergahı ve müritleri varmış. O 15 yaşına kadar bu dergahtan feyz almış. Sonra şeyhi kendisine el vermiş, bizim kızımız bu dergahta "büyücü" olmuş. Türkçesi, gücünü Müslümanlıktan, tanrıdan aldığını anlatmak istiyor...

Oysa kitaplı dinlerin hiçbirisi büyü-cülüğe izin vermediği gibi büyücüler hakkında ağır suçlamalarda bulun-muştur. Ayrıca yasalarımızda da "büyücüler" hakkında cezai yaptırımlar vardır...

İnsanlık büyücü, falcı, cinci, mus-ka yazıcı ve benzerlerinin sahtekar ve dolandırıcı olduklarına 2500 yıl önce hüküm vermiş. Ama günümüzün laik Türkiye'sinde bunlardan geçilmiyor. Medya bu sahtekarların reklamını yapıyor. Sivil, asker seçkinler ise, bu dolandırıcılara giderek "kader-lerini" önceden öğrenmek istiyorlar.

Kitaplı dinler kendilerini yasaklı-yor. Ama büyücülerin, cinci ve falcıların dayanakları yine de dindir. Baksanıza, kadın Nakşi yetiştirmesi. Bu sahtekarların bir dayanakları, *Kuran*'da "cin" diye bir varlığa inanılmasıdır.

Gerçekten bu memlekette "cin" kaynıyor. İLK SAN, İSKİ vb. skan-dalları yaratanlardan iyi cin mi olur? Sigorta primlerini yatırmayıp, vergi-sini vermeyip servet yaparak milyar-lık düğün yapanlar, haklarında rüşvet/kredi yolsuzluğu/hayali ihra-cat suçlamaları ayyuka çıkmasına

Nakşi, büyücü ve sahtekar

Av. HAYRİ BALTA

karşın hâlâ utanmadan bu dolapları döndürenler "cin" değil mi?

Çorum'da Maraş'ta Sivas'ta can-larımıza kıyan, suçsuzluğuna karar çıkartıp bakan, milletvekili vb. olup ortalıkta caka satanlar, ya da yargısız infaz yapıp ceza giymeyenler, 5 bine yakın kişiyi öldürüp de bir türlü yakalanmayanlar "cin" değil mi?

İşte, bizim büyücüler, cinci ve falcılar, bu "cin"lere dayanarak gelecekte haber veriyormuş... Siya-setin kaymak tabakasının erleri de onları ziyaret ederek kimin öleceğini, kimin kalacağını, kimin politikada yükseleceğini öğreniyorlarmış... Eminim Muammer Aksoy'un, Uğur Mumcu'nun katillerini de yine bu "cinler" sayesinde biliyorlardı.

Cinler, periler, cin/perdi diye fikir düzenler, cinciler, cincibaşları... Si-yasette işbölümü diye buna derler.

Bunlar sahtekardırlar, dolandırıcı-dırlar, sömürücüdürler, baskıcıdırlar. 1000 küsur yıldır bu memleketin başının belasındırlar.

Hepsine meydan okuyorum. Büt-tün cinlerini toplayıp üstümüze gel-sinler ki, topunu birden içinden çıktıkları pislik kuyusuna göme-bilelim. ●

Sivas yargılanırken...

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bulunduğu bina, insanın içini karartacak kadar görkemsiz bir yapı. 3 Ocak 1994 sabahı mahkemeyi izlemek için görkemsiz binanın önüne vardığımız zaman zaman hayal kırıklığına uğradım.

Sivas katliamında yakınlarını kaybeden yüreği yaralı insanlarımızla, bir kez daha Sivas cehennemini yaşadım. Aşağıda isimlerini vereceklerimin dışında laiklik ve demokrasi mücadelesi verdiklerini iddia eden partilerden, sendikalar, odalardan, birliklerden, derneklerden ve diğer kurumlardan mahkemeye bir temsilcinin bile katılmayışını üzüntü ve şüphe ile izledim.

Alevi Birlikleri Federasyonu'nun konukları olarak Almanya'dan gelen araştırmacı yazar Günter Walraf, WDR'den Osman Okan, Arzu Toker, Yüksel Uğurlu, gazeteci yazar Michael Busmann ve Rolf Stolz, hukukçu Prof. Gernolt Wiessner, Tehdit Altındaki Halkları Koruma Derneği Yakındoğu sorumlusu Irina Wiessner, ABF Genel Başkanı Ali Rıza Gülçiçek ve yürütme kurulu üyeleri, Barolar Birliği başkanı Önder Sav ve üyeleri, Çağdaş Hukukçular Derneği başkanı Av.Şenal Sarıhan ve üyeleri, Hacı Bektaş-ı Veli Derneği genel başkanı Selahattin Özel, Pir Sultan Abdal KTD genel başkanı Murtaza Demir ve arkadaşları, AKKAV ve Tunceli Kültür Vakfı yöneticileri, Arif Sağ, Mustafa Kul, Ziya Halis, Halit Çelenk ve gözümünden kaçmış olabilecek belki birkaç kişi daha. Şehitlerin yakınları ile biraraya geldiğimiz zaman mahkeme salonunun ancak yarısını doldurabildik. Sanki Türkiye'de demokrasi ve laiklik, bu bir avuç insanın sorunuymuş gibi garip bir his burüdü içimi. Demokrasi adına ahkam kesenleri aradı gözlerim.

Sanıklar 200 civarında avukat temsil ediyordu. Birbirlerine öyle güzel uymuşlardı ki. Hani şu "hac hacı bulur Mekke'de, şıh şıhı bulur Tekke'de" sözü tam yerine oturmuştu. Adamlar katil değil sanki misafir

gibiydiler. Sırttan sevimiz suratları, canilikleri ile бүтүнleşmiş gibi idi.

Almanya'dan gelen konuklarımızla beraber basın bölümüne geçtiğimde, katillerle aynı havayı tenefüs ettiğimin farkına varınca midem bulandı. İleriye bir belge olur düşüncesi ile resimlerini ve filmlerini çektim. Benim bu girişimimden sanık avukatları çok rahatsız oldular ve ayağa kalkıp, "aramızda küçük kamera ile gizli çekim yapanlar var, bunlar bizi Avrupa'da deşifre etmek isteyenlerdir, bu kişilerin dışarı çıkarılmasını talep ediyoruz" diye, beni mahkeme başkanı Muammer Ünsoy'a şikayet ettiler. Hakim itiraz etmeme dahi fırsat tanımadan derhal salonu terk etmemi istedi. "4 kapıda kontrolden geçtiğimi, gerekli mercilere belgeler ibraz ederek Alman misafirlerimizle buraya girdiğimi, bu kişilerin talebi ile beni buradan çıkarmanın yersizliğini, böyle bir istemin mahkeme makamını gülünç durumuna düşüreceğini" söyleyerek itirazda bulundum. Çünkü çekim yapan yalnız ben değildim. Sözlerim çok sert gelmiş olmalı ki birden ortaklık karıştı, bağırma ve karşılıklı tartışmalar başladı. Günter Walraf ve Osman Okan yanıma gelip iyi bir dayanışma örneği sergilediler ve dışarı çıkmadım. Kendi avukatlarımızın olduğu yana geçtim.

Sanıklar ve avukatları her fırsatta olay çıkarmaya devam ettiler. Sanıklardan biri

İHSAN GÜVERCİN

Halen tepki göstermeyen, yorum yapmayan, susan, pısan hatta umursamayan medya anlayışı, Sivas katliamını gerçekleştiren şeriatçı katillerin yargılanmasını haber bile yapmıyor. Laiklik ve demokrasi mücadelesi verdiklerini iddia eden partiler, sendikalar, odalar, birlikler, dernekler neredeler?

kalkıp kendilerine küfür edildiğini söyleyince, salondaki halleri bir an Madımak otelinin önünü hatırlattı. Hakim, küfürün gerçekten söylenip söylenmediğini bile kanıtlanmadan, "burada kimseye küfür ettirmem" diyerek se-

hit ailelerini salondan dışarı çıkarttı. Biri "efendim karnımız acıktı, bu arada yemek yesek" diye bir talepte bulundu. Hakim, "tabii evladım, şu yoklamaları yapalım da yemeğinizi yeyin" dedi. Birinin adını bir harf eksik okudu. Sanıktan gelen uyarıya "özür dilerim, evet haklısın" diye yanıt verdi.

Bu sanık-hakim samimiyeti şaşırttı bizi. Hem de Alman konuklarımızı. Çağdaş Hukukçular derneği genel başkanı Av. Şenal Sarıhan bir hatırlatma yaparak "yargıladığınız bu sanığın 5 yaşındaki oğlunun adı Hizbullah'tır" deyince, hakim "insanın çocuğuna istediği ismi koymaktan daha doğal ne olabilir" diyerek sanık ve avukatlarından daha büyük bir tepki gösterdi. (O anda oğluma Aliyar ismini koymak istediğim zaman resmi ellerde çektiklerimi hatırladım.) Barolar Birliği genel başkanı Av. Önder Sav, "sizin göreviniz yorum yapmak değil, karar vermektir" sayın başkan dediğine bile aldırış etmedi. Hakkında en az 7 tanığın ifadesi olmasına karşın yine de iddiaları kabul etmeyen sanıklara, yalan söylediklerini bile bile hakim bir tepki göstermemesi, eşine rastlanmamış bir ciddiyetsizlik getirdi salona. İçim kararmaya başladı. 2 Temmuz ve sonrasını hatırlamaya çalıştım.

Sanıklar, olaydan 5-6 gün sonra yakalanmışlardı. Bu zaman zarfında, toplu halde karşılıklı danışıp konuşarak birbirleri ile uyumlu ifadeler

hazırladılar mutlaka. Tabii bu zaman içinde bir dizi kanıtların ortadan kalkmasına ve tanıkların ifade değiştirmesine geniş olanaklar sağlanmıştı. Bu gelişmeler tesadüf değil, devletin ihmallerinin bir uzantısıydı elbette.

Aylarca yargılamaların nerde ve hangi mahkemede yapılmasına karar verilemedi. Suçlu aramaları yavaştan alındı. Sadece bir savcı görevlendirildi. Hazırlık soruşturmaları yanlışlık ve ihmallerle dolu idi. Zaman tek tarafın lehine çalışıyordu ve başardılar da. Gerçek suçluların çoğu yurtdışına kaçarken çoğu da sırtını dayayacağı dağları buldular bile.

Şu anda İsviçre ve Almanya'ya sığınma hakkı almış katillerin varlığını bilmeyen yok.

Menemen olaylarında bir Kubilay öldürüldü, cezasını tüm Menemen çekti. Devletin gözü önünde 15 bin kişilik bir grup 37 can alıyor, 60'dan fazlasını yaralıyor, rakamlarla ölçülemeyecek maddi ve manevi zararlar veriyor, insanların yarınlarına karanlık tohumları ekiyor, kanunları ihlal ediyor ve faturayı 77 tanecik sanıkla ödemeye sıra geliyor. 77'den kaç kaçacak geriye?

Yukarıda saydığım bu kadar olumsuzluk karşısında mahkemeden umduklarım umutsuzluğa dönüşüyor. Çünkü, halen tepki göstermeyen, yorum yapmayan, susan, pısan hatta umursamayan bir medya anlayışı, saray penceresinden Anadolu'yu yakalamaya çalışan bir aydın ordusu var Türkiye'de. Birkaç basın organı hariç, olayın içinde sosyal demokratlar, Aleviler ve Kürtler varsa meseleyi sıradan bir haber ya da saldırılacak hedef olarak gösteriyorlar. Aydın geçinenlerin de pencerelerinden içeri giremiyor konu. Böylelikle yoz kültürün takipçiliğini ve yarının cunta adaylarına tatlı gözükmenin provalarını yapıyorlar bence. Ama şeriat geldiğinde bayramdan sonra işe yaramayan kına meselesi gündeme gelir, zamanı geçen Bor pazarından Niğde'ye eşek bulmak zor olabilir.

12 Ocak 1994

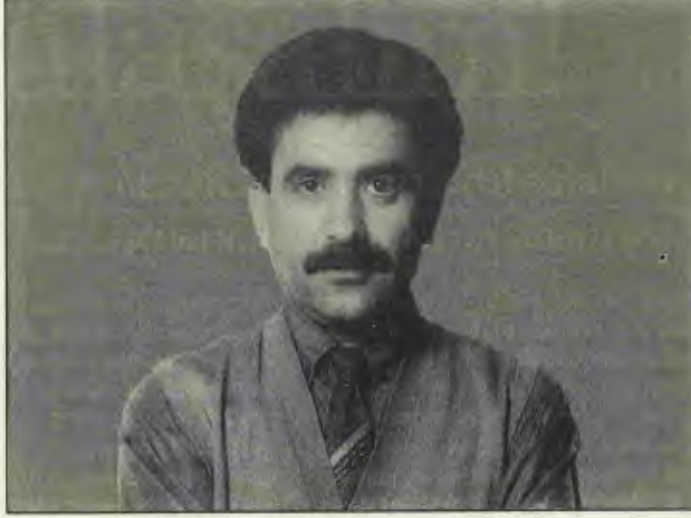
EMEKÇİ'YE MEKTUP

Emekçi,
30 Ocak 1994 günü KOM-KAR'ın düzenlediği "Kürt meselesi ve Alevilik" konulu toplantıda, seni dinlerken hayretler içinde kaldım. Geçmişini hatırlamaya çalıştım. Bir zamanlar kalemi kan ve barut kokan ozan yanını, çıkarların gündeme gelince akşamdan sabaha siyaset değiştirdiğini, sonra Arif Sağ'a sevimli görünme uğruna bugün değer birimlerine küfürlerle saldırdığın Alevi deyişlerini söylemeye başladığını, senin de kadrosunda bulunduğun "Dersim geceleri"ni iptal ettiren Kürt kuruluşuna(!) nasıl küfürler yağdırdığını, Darmstadt Alevi Kültür Merkezi yönetim kuruluna seçilişini ve daha nice anılarımızı hatırladım. Son olarak da Alevilerin tüm değer birimlerine (her ne hikmetse, Pir Sultan Abdal hariç) hakaretler yağdırarak saldırmana şahit oldum. Hele de Hacı Bektaş'a!

Hacı Bektaş Veli 700 yıldır yaşıyor. Kültürel ve felsefi dayanağı olmayan, üretkenlikten yoksun, ilkeler koymamış bir insan, herşeyin toz-duman olduğu bir tarihte nasıl ayakta kalmayı başarmış acaba? İlkesiz kavga etmenin bir netice getirmeyeceğini bilmeyecek kadar cahil olsa idi Hacı Bektaş,

"Gu"venilmeyen insanlar listesine girdin. Alevi toplumunun değerlerine dil uzatanların, kurmaya çalıştığımız birlik çatısını yıkmaya uğraşanların ve yalancılardan yüzüne dost kapılarının kapanacağını bil artık."

tarih onu bu günlere taşımazdı. Marks, Lenin, Mao da evlerinde ecelleri ile öldüler. İyi olmanın ölçüsü, işkence de ya da darağacında mı can vermektir sence? Oysa sen "Alevi liderleri içinde vadesi ile ölen tek liderdir" deyip, Hacı Bektaş'a hakaretler yağdırıyorsun. Dayanaksız, yalan yanlış bilgiler verenlerin menzile varamıyacağını sürece içinde görmedik mi? Bana kalırsa sen halen

70'li yıllarda bekliyorsun. Hasetliklerin, zıtlıkların, açısızca saldırıların katmerleştiği, bir daha gelmiyese 70'li yıllarda. Oysa Aleviler uyandı. Federasyonlar, dernekler, vakıflar, dergi, radyo, TV kuracak duruma geldiler. Hemi de senin o güven duymadığın, hırsız demeye çalıştığın, "beni temsil edemezler" dediğin kişiler yapıyor bunları. İster inan ister inanma, ummadığın başarılar elde edildi, ve de devam ediyor. Hem de öyle iddia ettiğin gibi devlet desteği ile falan da değil. (En gülmünç iddialarından biri budur.)

Abartılmış bir şövenist yan gelişmiş sende. Bu yanın bazı gerçekleri görmeni engelliyor. Aleviliğin azıcık

da olsa gönlünde izi vardır. Orada, şövenist olmanın gereksizliğini belirten bir ibare vardır. O sevmediğin Hacı Bektaş, "73 milleti bir nazarla görünüz" der. Oysa sen üstüne basa basa, iyi olmanın ölçüsünü "Kürt olmaya" bağlıyorsun. Oysa Alevilik iyi insan olmaya bağlıdır.

Bu şövenist yanın o gün seni illaki bir Alevi-Kürt mukayesesine taşıdı. 48 bin Kürt korucusunun Kürt halkına ihanetini dile getirmeye çalıştın. "Kalem korucusu" diyerek tüm Alevileri Lütfi Kaleli ile özdeş-tirdin. Federasyon ve dernek yöneticilerini "devlet korucuları" ilan ettin. (Hakkın yok iken.) Topu M. Demir'e atarak Sivas'ta yananları,

Aziz Nesin'i suçladın. İ.Doğan ve Cem ekibi de aynı üslubu kullanmıştı. RP de aynı üslubu kullanıyor. İttifak da kurdular zaten.

Böyle saldırılar bizi bir yere vardırılmaz, Emekçi. Aleviler barışa, dostluğa hizmet eden iyi insanları tanı katına yükseltir, iyi olmayı bir kenara not eder. Her konuda eleştiriye açık toplumuz, ama hakaret edenlere hiç iyi gözle bakmayacağımızı bilmelisin artık.

Seni doğruları savunan insan olarak görmek isterdik. Ama vakit geç artık. Güvenilmeyen insanlar listesine girdin. Ahmet'i Mehmet'i bahane göstererek Alevi toplumunun değer birimlerine dilini uzatanların, kurmaya çalıştığımız birlik çatısını yıkmaya uğraşanların ve yalancılardan yüzüne dost kapılarının kapanacağını bil artık.

Düşünmek istemiyorum ama, Kürtlerle Alevilerin arasını bozasın diye devlet tarafından görevlendirilmiş olmayasın sakın?.. Böyle asılsız bir ithamda bulunmak ne kadar iğrenç, ama senden öğrendim bunu. Son günlerde hep böyle yapar oldun. Ya küfür ediyorsun ya itham ediyorsun. Neyin var? Ne oldu sana, Emekçi?

İhsan Güvercin

Pir Sultan Abdal, 1500'lü yıllarda yaşamış, devrimci karaktere sahip değerli bir halk önderidir. Osmanlı'nın baskıcı zihniyetine ve zalime boyun eğmeyerek, haksızlığa ve zulme karşı direndiğinden idam edilen yüce bir şahsiyet olduğu tarihi bir hakikattir. Kendisinin o tarihteki bazı söylevleri yüceliğinin, ululuğunun, ileri görüş ve aydın olduğunun açık kanıtıdır.

Pir Sultan bir deyişte şöyle diyor:

Hızır Paşa bizi berdar etmeden
Açılın kapılar Şah'a gidelim
Siyaset günleri gelip çatmadan
Açılın kapılar Şah'a gidelim

Düşünüyorum da, Pir Sultan Abdal 16.asırdan 20.asıra hitap ediyor. O tarihte padişahlık var, diktatörlük var. Halkın söz hakkı olmadığı için siyasetten söz etmek olası değil. Lakin o "bir gün bu siyaset günlerinin geleceğini" vurguluyor.

Osmanlı'lar döneminde Aleviler Kuyucu Murat'ların Ebu Suud'ların fetvalarıyla soykırıma uğruyorlar. Aradan 4 asır geçiyor, Cumhuriyet kuruluyor, laiklik ilkesi benimseniyor, Anayasa'ya konuyor. Bunlara rağmen, "halk için varız, insan haklarından yanayız" diyen siyaset adamlarının gözü önünde Maraş'ta,

Pir Sultan Abdal dört asır öncesinden bugüne sesleniyor

Kartal'dan Ahmet Akar yazıyor

Sivas'ta... Alevi halk yine kırılıyor.
Yine bir söylevinde Pir Sultan;

Yürü bre Hızır Paşa senin de çarkın kırılır
Güvendiğin padişahın oda bir gün devrilir

diyor. Gerçekten zaman geliyor, Hızır Paşa'nın çarkı kırılıyor, güvendiği padişahı devriliyor. Osmanlı'nın enkazı kaldırılarak yerine Cumhuriyet kuruluyor. "Küçük Ağa" filmindeki gibi, İstiklal Savaşı yıllarında Kuvayı Milliye'ciler "gelin canlar bir olalım" diyerek, Pir Sultan'ın ezgileriyle mücadele veriyorlar.

Ben Musa'yım sen Firavun
İkrarsız şeytanı lain
Üçüncü ölmem bu hain
Pir Sultan ölür dirilir

Pir Sultan'ı asarak onu yokettiğini

sanatlar bilmiyorlar mı ki, o gün Sivas'ta asılan bir Pir Sultan, bugün Sivas'ta yakılan onlarca Pir Sultan! Pir Sultan'lar binlerce, yüzbinlerce, Pir Sultan'lar ölümsüzdür. Pir Sultan "ölür dirilir".

Pir Sultan 2 Temmuz 1993'te Sivas'ta yaşanan vahşeti görmüşçesine şöyle demiş:

Coşkun sular gibi çağlamayan yar
Gönlünü gönlüne bağlamayan yar
Benim şu halimi anlamayan yar
Daha ağlamasın öldükten sonra

Ya! TV'de "efendim biz cenazelere sahip çıktık" diye konuşan sosyal demokratlara Pir Sultan 4 asır öncesinden işte böyle yanıt veriyor. İnsanların cenazelerine sahip çıkacaklarına onlar sağ iken sahip

çıkırsalar ya. Alevi halk onların tabanı değil mi?

"Mecburiyet" neyse de, Pir Sultan Abdal'ın bunlar gibi "siyasi"lere güven duymadığı aşikardır.

Pir Sultan Dedem

Serimi sevdaya salan oldun
Kulun, kölen olam Pir Sultan Dedem
Ben senin kapında talip bir kulum
Derdimin dermanı Pir Sultan Dedem

Kalktın Horasan'dan sökün eyledin
Hep Şah'ı methettin Şah'ı söyledin
Şahı Merdan dedin başka demedin
Ölem yollarında Pir Sultan Dedem

N'olur Pir cemalin göster gizlice
Cemalini görüp düşem sevince
Hasretin çekerim her gün her gece
Bir gece rüyama gir Sultan Dedem

Zuhur ettin Banaz köyünden
Aşlı Oniki İmamların soyundan
Kırkların içtiği engür suyundan
Doldurup bir dolu ver Sultan Dedem

İmam Zeynel gibi zindanda yattın
Hırkanı asıp da darda bıraktın
Dört yolun dördüne orada gittin
Çünkü senin işin sır Sultan Dedem

Şahtan gayrisine aman demedin
"İkrar birdir" dedin geri dönmedin
Kapındaki kulun, kölen Ahmed'in
N'olur muradını ver Sultan Dedem

ÖZELLEŞTİRME İŞÇİ SINIFI ve MARKSİZM

RIZA YÜRÜKOĞLU

Özelleştirme sorunu, son bir-iki yılda giderek artan oranda, ilgili sendikaların ve ilgili işçi kesiminin başlıca uğraş alanı oldu.

Özelleştirmeyi gündemin birinci maddesi yapan koşul, işçi sınıfının ve sendikaların bir kesimine yönelttiği tehditlerdir. Özelleştirmeler sonrasında işten çıkarmaların artacağı, taşeron kullanımı yoluyla sendikasılaştırmanın ve sigortasız/kaçak işçi çalıştırmanın yaygınlaşacağı, işten atılmamış olanların da ekonomik ve sosyal haklarında gerilemelerin yaşanacağı bellidir.

Fazla ilerlemeden bir noktayı vurgulayalım: Özelleştirmeyi “yaklaşan felaket” olarak algılayan (benzetme Yazıcıoğlu'nundur) ve KİT'leri savunmada öncülük yapan sendikalar, öncelikle KİT'lerde örgütlü bulunanlardır. Bunun anlamına ileride değineceğiz.

Özelleştirmenin ilk uygulanacağı işkolları metalurji, haberleşme, gıda ve petrol-kimya-lastik (PKL) sektörleridir. Bu durumda Hak-İş'e bağlı Özçelik-İş ve Özgıda-İş, Türk-İş'e bağlı Tes-İş, Tekgıda-İş, Petrol-İş sendikaları süreçten ilk etkilenecek sendikalardır.

Bu tehditlere karşı yükseltilen, “devlet mülkiyeti savunuculuğu” ise tam anlamıyla yanlış bilgilenme ya da bilgisizlik üzerine oturmaktadır. İlgili sendikalar ve işçiler, özelleştirmeye karşı yanlış tutum almışlardır.

Hangi devletten konuşuyoruz?

İşçiyi savunma niyetiyle, kapitalist devlete ait olan ve burjuvaziye çalışan KİT *tekellerini* savunma konumuna düşmek ciddi bir hatadır.

Kapitalizmde özel mülkiyet ve devlet mülkiyeti birbirinden temelde farklı mülkiyet biçimleri değildir. Endüstrileşme ve burjuvaziye güçlendirme hamlesinin önemli bir evresi olan 1930 devletçiliği, ve sonraki yıllarda vardığı nokta bu açıdan aydınlatıcı olmalıdır.

Öyleyse, nasıl oldu da, kapitalist devlet mülkiyetinin “halkın mülkiyeti” olmadığını göremeyen bir yanlış, işçi hareketinde bu kadar yaygınlaşabildi? Bu soruyu tüm ileri işçiler kendilerine sormalıdır.

Olan nedir?

Ve yine, ne oldu da kapitalist devlet artık üretim sürecinden çekilmeye karar verdi? Bunu hem dünya, hem Türkiye düzeyinde ele almak gerekir.

Dünyada kapitalizmin gelişmesine bakarsak, devletin ekonomideki rolü bir büyümüş bir küçülmüştür. Şimdi yine küçülme evresindedir. Bundan sonra da, devletin rolünün artacağı bir kapitalizmin

geleceğini düşünebilmek zordur. Çünkü bu seferki küçülme, aynı zamanda sınırların gericileşmesiyle bağlıdır. Yani, devletlerin küçültülmesi zorunluluğu, dünya ekonomisinin *globalleşmesiyle* bağlıdır. Dünya kapitalizminin ulaştığı üretim aşaması açısından çok önemli nedenleri vardır.

Devlet, ne kadersa o kadar, kendi toplumuna sorumludur. Oysa, bugünün ekonomik sorunları kendini seçen topluma yanıt vererek çözülemiyor. Bu, bugünkü koşullarda kapitalizme büyük bir dar kafalılık getiriyor. Sorunlar daha dünyasal bakmayı gerektiriyor. Ulusal devletler, global kararların önünde engel oluşturuyor. Burjuvazi, devleti ekonomide ufaltnak zorundadır.

Örneğin, emperyalist İngiltere hükümeti bile ülkede çelik endüstrisinin kapanmasını istemiyor. Getireceği toplumsal sorunları göğüslemekten çekiniyor. Oysa, İngiltere'de bu kadar pahalı çelik üretimi dünya kapitalizminin yararına değildir. Ve sermaye ise, kimseye karşı bir yükümlülük duymayan, yalnızca kârını arttırmanın peşinde dünyayı dört dolanan, “vefasız” ve son derece dinamik bir ekonomik güçtür. Kavga buradan doğmaktadır.

Türkiye kapitalizminin gelişimi içinde de birbirini birkaç kez izleyen ve sanki birbirleriyle çelişiyor gibi görülen bu iki evre, “KİT'lerin kurulması” ve “KİT'lerin satılması”, hem kapitalizmin günümüzdeki gereksinimleriyle,

hem de ülke ekonomisinin gereksinimleriyle tam bir uyum içindedir.

En başta gözetilen amaç, Türkiye kapitalizminin kabuk değiştirerek emperyalistleşmesi, gelişmiş bir kapitalizme varmasıdır. Sermaye sözcüleri, özelleştirmeyi bu nedenle Türkiye kapitalizminin geleceğini belirleyecek bir “zorunluluk” olarak görüyorlar.

Kapitalizmin şimdi KİT'leri birbiri ardına satışa çıkarması, bir de devletin finansman açısından karşılaştığı zorlukları, harcamaları için yeni kaynaklar aradığını anlatmaktadır.

Özelleştirmeye karşı “KİT yandaşı” tutumlar, buraya dek söylenenlerin yanı sıra, devrimci siyasetin çok daha temel konularını da ilgilendirmektedir. Şimdi bunları ele alalım.

Sınıf mücadelesi ve toplumsal gelişme

Her sınıflı toplumda, çıkarları çelişik sınıflar vardır. Kapitalist Türkiye'de de böyledir. Burjuvazi ve işçi sınıfı, kapitalist Türkiye'nin, çıkarları çelişen iki ana sınıfıdır.

Böyle bir tablo içinde komünistler, sınıf mücadelesinde işçi sınıfının uzun erimli ve kalıcı çıkarlarının temsilcisidirler. Ancak, burada durmak, eksik olur. Komünist partisi, aynı zamanda, toplumsal gelişmenin partisidir. Tüm toplumun, bugün yaşadığı kapitalist

aşamadan daha yüksek bir uygarlık düzeyine yükselebilmesi için çalışır.

Dünya işçi-komünist hareketi, bu iki özelliği (işçi sınıfının çıkarları ve toplumsal gelişme) tutarlı bir bütün olarak kendinde birleştirmiştir. Bunları tarihte ilk kez birleştirme onuru Marks ve Engels'e aittir.

Dolayısıyla, komünistler için **ünlük mücadele** ve **amaç** tek ve uyumlu bir bütündür. Ancak, bunlar , pratik yaşamda çeşitli nedenlerle birbirleriyle çelişebilir. Böyle bir durumda geri adım atması gereken, günlük mücadeledir, hareketin kendisidir. Daha açık söylemek gerekirse, her ne nedenle olursa olsun, **günlük mücadele** ile **amaç** çatışmaya düşerse, toplumsal gelişme, işçi sınıfının çıkarlarından, günlük ve geçici çıkarlarından önde gelir. Komünistler, toplumsal gelişmenin önüne çıkan işçi çıkarlarını savunamazlar. (Zaten savunsalar da, bu çeşit çıkarları koruyamazlar, bu kez daha büyük bir zararla kapatırlar.)

Tabii, teorik düzeyde ya da sınıf çıkarlarına doğru yaklaşıldığında, toplumsal gelişme ile sınıf mücadelesinin, toplumsal gelişme ile işçi sınıfı çıkarlarının ters düşebilmesi olası değildir. Kapitalist toplumda toplumsal gelişmenin ve işçi sınıfının çıkarları üstüste düşer. Ancak, "geçici çıkarı uzun erimli çıkarın önüne koyma", ya da, "**kesimsel çıkarı bütünsel çıkarın önüne koyma**" gibi yanlışlara da, günlük mücadeleler içinde sıkça rastlanır. Böyle yanlışlar, toplumsal gelişmenin önünde engel olurlar. İşsizlik korkusuyla makinalaşmaya, kadın emeği kullanıma, yeni teknolojilere karşı çıkma (ki dünya işçi hareketi tarihinde çok görülmüştür), işte böyle toplumsal gelişmeyle ters düşen, yanlış algılanan çıkarlardır. Bugünün Türkiye'sinde KİT'lerin özelleştirilmesine kanı canı pahasına karşı çıkmaya çalışmak da böyle bir yanıltır.

Her sınıf gibi, işçi sınıfı da çeşitli kesimlerden ve katmanlardan oluşmaktadır. Tüm bu kesimlerin sınıf mücadelesi içinde, genel ve temel amaçlar çevresinde birleştirilmesi zorunludur.

Bunun sağlanamadığı ortamlarda (bugün Türkiye'de durum böyledir), bazı kesimsel çıkarlar öne çıkabilmekte ve kendini "genel işçi sınıfının çıkarı" olarak "lanse" edebilmektedir. Örneğin, KİT'lerde çalışan, pek çok anlamda "imtiyazlı" işçi kesimi ve özellikle bu kesimde örgütlü sendika yöneticileri, kendilerini bu işyerlerinde çalışma "özlük hakkı"na sahip olarak görüyorlar. Ve bu dengelyi değiştirecek her yeni adımı geri püskürtmek için mücadeleye hazırlar. Ne var ki, tarih bu çabanın ne denli boş olduğunun örnekleriyle doludur. Ekonomik gelişme bu çabalardan çok güçlüdür. Özelleştirmeye çeşitli yanlış illüzyonlarla karşı duran kesimler ve bunlara dayanan sendikalar adım adım geri çekileceklerdir, geri çekilmek zorundadırlar ama yanlış bir bayrağı kaldırdıklarından bu kez çok daha ciddi kayıplar vererek çekileceklerdir.

Kapitalist toplumda, her ekonomik ilerlemenin, başlangıçta, ilgili kesimlerin koşullarında ciddi bir kötüleme getirdiğini en iyi komünistler bilir. Ama komünistler şunları da çok iyi bilir ki, *birincisi*, ilerlemeyi engelleme çabası, çalışanlar için bundan da kötü koşullar doğurur. *İkincisi*, ekonomik ilerleme, ilgili kesimlerin koşullarını önce kötüye götürür ama aynı zamanda, daha sonraki iyileşmenin de temellerini döşer.

Tarihten bir örnek verirsek, makinalı üretimin yaygınlaşması başlangıçta emekçi kesimlere anlatılamaz zor koşullar dayatmıştır. İşçilerin yaşam koşulları, zanaatkarlık döneminin de altına düşmüştür. Fakat bir süre sonra, makinalı üretimin egemen olduğu işkollarındaki koşullar, el sanatları koşullarının çok ötesine geçmiştir. Daha kısa iş günü, daha yüksek ücretler, daha sağlıklı iş koşulları, daha iyi sosyal olanaklar vb.

Komünist hareket, işçilere, onların işlerini koruyacağı vaadiyle yaklaşmaz. Komünist hareketin varoluş nedenlerinden biri olan, işçi sınıfının korunması, belirli kesimlerin "işlerini koruma"ya indirgenemez. Komünistlerin anladıkları anlamda koruma, işçinin "çalışma hakkı"dır, insanca yaşama hakkıdır, insanlığıdır, o gün yapmakta olduğu iş değildir.

Komünistlerin gösterdiği bu yoldan bir başkası, ya her yönüyle başarısız olmaya, ya da hem endüstriyi ve hem de işçi sınıfını daha yoğun kayıplara itmeye mahkumdur.

Komünistlerin işçi sınıfına yönelik sosyal politikalarının özü

Komünist Partisi'nin tarihsel görevi, toplumu kapitalist aşamanın ötesine geliştirmektir. Bu görev, kapitalizmin gelişmesini engelleyerek yerine getirilemez. Bu nedenle, komünist politikalar, kapitalist gelişmeyi hiçbir biçimde engellememelidir. Bu tutum, öte yanda, kapitalist gelişmeyi destekleme anlamı da taşımaz. Politikalarımız, kapitalist gelişmeye destek de vermemelidir. İşte, komünistlerin işçi sınıfına yönelik sosyal politikalarının özü budur.

Konumuza dönersek, bugünün dünyasında özelleştirmeleri önleyemeyeceğimiz açıktır. ("Önlemek ister miydik?" sorusunu ileride yanıtlayaca-

ğız.) Kapitalizm açısından nesnel nedenleri var. Üstüne, bir de Türkiye kapitalist devletinin ekonomik darlıkları söz konusu. Sonuçta, özelleştirmeye karşı çıkmıyoruz, bunu bir mücadele odağı yapmıyoruz. Ancak, özelleştirme sonucunda çıkacak işsizlik önemli bir *mücadele odağıdır*.

Komünistlerin görevi, kapitalist gelişmeyi engellemeden, özelleştirmelerin başlangıçtaki ciddi olumsuz etkilerini ortadan kaldırma ya da olabildiğince azaltma yollarını gösterebilmektir.

İşlerin "korunması" yerine devletin demokratikleştirilmesi

Şimdi konuya bir başka açıdan bakalım. Örgütlü işçi sınıfının önemli bir ağırlık koyduğu devlet çeşidini bir yana bırakırsak, işçiler ve komünistler açısından, devletin ekonomik eyleminin ve devlet mülkiyetinin genişlemesinin istenebilecek *hiçbir yanı yoktur*.

Devlet, herhangi bir toplumsal sistemin yaşayabilmesinin en önemli aracıdır. Dolayısıyla, yıkılabilmesinin de en önemli aracıdır. İşçi sınıfı, bu nedenle, mücadelesini devleti ele geçirmeye yöneltmek zorundadır.

Ancak, işçi sınıfının bu mücadelesi, basitçe, "devleti ele geçirme" mücadelesi değildir. Aynı zamanda, kapitalist oligarşiyi *demokrasiye dönüştürme* mücadelesidir. Kapitalist devletin etkinlik ve tahakküm alanlarını daraltmak ise, bu demokrasi mücadelesinin çok önemli bir parçasıdır. Devletin ekonomideki rolünün sınırlandırılması, bu nedenle, işçi sınıfının amaçlarıyla çelişmemektedir.

Sonra, komünistler, devlet, iller ve ilçeler düzeyinde *özyönetim* istiyorlar. Halkın, seçeceği meclisler eliyle kendi kendini yönetmesini istiyorlar.

Komünistler, devletin (ve dinin) eğitim alanından da elini çekmesini istiyorlar. Bu cümleyi okuyunca "devrimci" kesimden yükselcek çığlığı duyabiliyorum: "Eğitim özelleştirilemez!" Bağırmadan önce Marks'ı dinlesinler.

Marks, "devlet eliyle genel ve eşit ilköğretim" isteyen Gota Programı'nı şöyle eleştiriyordu:

"Devlet eliyle ilk öğretim'e tümüyle itirazımız var. Genel bir yasayla ilköğretim okullarının harcamalarının, öğretmenlerinin niteliklerinin, öğretim konularının vb., belirlenmesi; Birleşik Amerika'da olduğu gibi, bu yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesinin devletin müfettişlerince denetlenmesi, devleti halkın eğitimcisi olarak atamaktan çok başka birşeydir! Hükümet ve Kilise, okulu etkilemekten aynı şekilde dışlanmalıdır." (Marks, *Gota Programı'nın Eleştirisi*)

Gördüğünüz gibi, savaş, yıkım gibi bir zorunluluk olmadan devleti yeni etkinlik ve tahakküm araçlarıyla güçlendirmek, devleti demokratikleştirmek amacıyla temelden çalışmaktadır. Devleti demokratikleştirmek ise "devrim sabahı" başlayacak bir iş değildir. İşçi sınıfının devlete ağırlık koyma mücadelesinin tüm süreci, en başından devleti eline alana dek, hem kendini, hem de devleti değiştirme sürecidir. İşçi sınıfı, bu mücadele içinde kendini adım adım değiştirecek ve devleti yönetebilecek bir sınıf konumuna yükselcektir. İşçi sınıfı, bu mücadele içinde devleti de adım adım daha demokratikleştirecektir. Bu diyalektiği kavrayamayan, sınıf mücadelesini, devlete yaklaşımı ve

siyasal görevlerini de hiçbir zaman kavrayamayacaktır.

Marksizmin, "kapitalist devlet"e yaklaşımı böyledir. Kapitalist devlet mülkiyetini, hatta onu da değil, "sosyal devlet" yalanıyla devletin toplumsal yaşamın her alanına karışmasını bir "kutsal görev" sayabilmek için, sınıflarüstü bir "devlet baba" yutturmacasını bilinçaltı yapmış olmak gerekir.

Devlette kalması gereken işletme var mı?

Ekonominin belli alanlarında "doğal tekel"ler (bazı madenler vb.) vardır. Rekabet yokluğunda bu "doğal tekel"lerin uygulamaları yalnızca çalışan işçiyi sömürmekle kalmaz, tüketiciyi de aşırı düzeyde sömürür. Bu "doğal tekel"lerin yanısıra, bir de, sermaye yoğunlaşmasının yarattığı, yine rekabet dışı bazı tekel vardır ki bunların da ekonomik sonuçları "doğal tekel"lerle aynıdır. Böyle rekabet üstü tekellerin sömürülerini dizginlemenin tek yolu, onları kamulaştırarak halkın işletmesine açmaktır. Ancak, devlet kapitalistlerin olduğu sürece bu "çözüm" amaçlanan sonucu doğurmaz. Bu nedenle de, işçi sınıfı, bir başka sınıfın devletini güçlendirecek bir öneriyi savunamaz.

İşçi sınıfının ağırlıkta olduğu bir devlette işler bambaşka olurdu. Sözü ettiğimiz çeşitten tekellerin tümü kısa bir süre içinde ve kolayca kamulaştırılabilirdi. Kamulaştırılan tekellerin işleyişi yine de sosyalist işleyiş olmazdı, kullanım-değeri üretimi değil, meta üretimi sürerdi. Yine de bu tekellerin yönetilmesi, burjuva devletteki yönetimden dünyalar kadar farklı olurdu.

Ne var ki, burada burjuva devleti tartışıyoruz. Söylediklerimizden anlaşılacağı gibi, bizler, Marksist teori açısından, hiçbir ekonomik işletmenin devletin elinde kalmasını zorunlu, ya da gerekli, ya da yararlı *görmüyoruz*. Savaş, gerçek bir ekonomik çöküntü, vb. olağanüstü ve geçici durumlar dışında, işçi sınıfı, en büyük rakibi olan burjuva devletin etkinlik alanının genişleyeceği hiçbir öneriyi öneremez, savunamaz, destekleyemez.

Doğru tutum ne olmalıdır?

Bugün ülkemizde işçilerin temel ekonomik istemi, *iş güvencesi* (çalışma hakkı) ve *sendikal haklardır*. İşçiler, enerjilerini, KİT'leri savunmak gibi sonuçsuz bir kavga için harcarsalar, bu amaçlarını elde edemezler.

Çünkü özelleştirme "her şeye rağmen" gerçekleşecektir. Bunu dikkate almak, doğacak olumsuzluklara karşı önlemler hazırlamak daha doğru bir tutum olmaz mı?

Komünistlerin mücadele yöntemi, işçi sınıfının bir bütün olarak dayanışmasını; kadın işçileri, nitelsiz işçileri ve işsizleri, "daha kısa işgünü", "işsiz kalanlara yeni meslekler öğretimi", vb. hedefler çevresinde örgütlemeyi içerir.

İşçi sınıfının yukarıda değindiğimiz istemlerine sermayenin saldırısı, KİT'lerde olacak sahip değişikliği nedeniyle değildir. KİT'lerin eski ya da yeni sahiplerinin emeğe karşı ortak siyaset-

lerinde yeni bir şiddet dalgasıyla karşı karşıyayız. Kaynağı, dünya çapında üretim teknolojisi ve örgütlenmesindeki yeniliklerdir. Tabii ki bu dalga, özelleştirmelerle daha da azacaktır.

Sendikalar, 1989 yılından bu yana yoğunlaşan işçi çıkarmalarda bir kısım işçiyi, çeşitli eylemlerle yeniden işe alırdırmıştır. Ancak bu kazanımlar, belirli bir işkolunun ve de çoğu kez onun belirli bir işletmesinin ötesinde bir genellik taşımamıştır.

Bu saydığımız koşullar ve elde edilen sonuçlar ışığında şu gerçeği önemle vurgulamalıyız ki, sendikal hareket, "çalışma hakkı" (iş güvenliği) ve "sendikal-demokratik haklar" konusunda yasal düzenlemeler, yasalar isteyen bir mücadeleyi şiddetle yükseltmek zorundadır. Yani, devleti hedef ve konu alan bir mücadele yükseltmek zorundadır. Bunun dışında, devrimci durum koşulları bir yana, hiçbir mücadele hedefi ve yöntemi, bir bütün olarak Türkiye işçi sınıfının ağır koşullarını hafifletemez.

İş güvenliği (çalışma hakkı anlamında) ve sendikal-demokratik haklar için savaşımında şunlara dikkat etmeliyiz:

* İş güvencesi (çalışma hakkı), tam sendikal/sosyal haklar ve işsizlik sigortası konularında yasal düzenleme istemi çevresinde olabilecek en geniş eylem yoğunlaşmasını sağlamalıyız.

* Uygun işletmelerde ve işkollarında, iş yaratacak ve işçiyi geliştirecek ve teknolojik gelişmenin istenmesi de dayatacağı bir uygulama olan, "ücretler düşürülmeden 35 saatlik iş haftası" uygulamasına geçilmesi için en başta işçiler olmak üzere, tüm kamuoyunu aydınlatmaya yönelik uzun süreli kampanyalar açmalıyız.

* Satılacak ya da kapatılacak işletmelerde istihdam güvencesini sağlamak için yeni meslek eğitimi, işçinin bugünkü mesleği ve öteki koşullarıyla uyumlu yer değiştirmesi, iş bulması gibi istemleri, yine yasal düzenlemelere bağlayarak yükseltmeliyiz.

Tabii, bu hedeflerin yanısıra, hatta daha da öncelikli olarak, sendikaları ileri sendikal-demokratik haklar savaşımında etkin kurumlar konumuna getirmek için yapılması gerekenler vardır:

- İşli-işsiz işçi dayanışması, işsizlerin de sendika üyeliği için yasal düzenleme.

- Emeklilerin sendikalara üyeliği için yasal düzenleme.

- Memur "sendikalarının", gerçek sendikalar içerisinde gerçek birer sendika olarak yer alabilmeleri için yasal düzenleme.

- Sendika-içi demokrasinin olabildiğince yaygınlaştırılarak işletilmesi.

Demokratik işleyişlerin harekete geçmesi sonucunda, bilinçli işçi tabanı üzerinde yükselen, hedefleri net ve doğru, güçlü sendikalar! Yöneticisiyle kaynaşmış, savaşım araç ve yöntemlerini uygulamaya ideolojik ve örgütsel olarak hazırlanmış işçiler! Özelleştirme zemini öncesinde başlatılan, özelleştirmeyle daha da azacağı açık olan "sendikalaştırma ve işsizleştirme" zincirini kırarak güç budur. ●

KUNDURA İŞÇİLERİ

Köle kalmayalım, sendikalaşalım!

Bu metin, Kundura İşçileri Derneği'nin (KİD) başarılı çalışmalarıyla sendikalaşmaya yönelik kundura işçilerinin sorunlarını anlatıyor

YENER KAYA

Deri-İş genel başkanı

Bugün kundura işçilerinin 20.yüzyılda yaşadığına bin şahit ister. 21.yüzyıla yaklaştığımız şu zamanlarda onbinlerce kundura işçisi yıkık, soğuk, pis, mikrop yuvası atölyelerde çalışıyor. Ortaçağ el sanatlarını üretim düzeni olarak günümüzde de sürdürüyorlar. Bu atölyelerde tam bir kölelik düzeni hakim. Çocuklar ve gençler parçabası ücret tuzağında günde 15-16 saat günyüzü görmeden çalıştırıyorlar. Ev yüzü göremeyen, kanserle, veremle boğuşan bu insanlar sanki Türkiye'de yaşamıyorlar.

Sayıları yüzbinleri aşan bu insanlara sahip çıkmak görevimizdir.

Anayasa'nın 49.maddesi diyor ki:

"Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır."

Ama ayakkabı sanayiinde, o verem ve kanser yuvalarında çocukların çalıştırılmasının önlenmesi ve çalışanların korunması için ciddi hiçbir tedbir alınmıyor.

Bu insanlar Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıdır ve herkesten çok, günde 15-16 saat çalışıyorlar. Devletin bu insanlara sahip çıkması ve Anayasa'nın emrettiği gibi onların "hayat seviyesini yükseltmesi", çalışanları koruması ve desteklemesi gerekir.

Yine Anayasa'nın 50.maddesi şöyle diyor:

"Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz. Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar, çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar... Dinlenmek, çalışanların hakkıdır. Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir."

Anayasa bunları yazıyor, ama kundura işçileri bu hakların hangisinden yararlanıyor? Devletin yetkilileri, memurları, acaba fedakar kundura işçilerinin bu haklardan ne ölçüde yararlandığını merak edip araştırdılar mı?

Anayasa devlete bu görevi veriyor. "Dinlenmek, çalışanların hakkıdır. Ücretli hafta tatili, bayram tatili, ücretli senelik izin" çalışanların haklarıdır. Devletin bu hakların kullanılıp kullanılmadığını takipçisi olması gerekmez mi? Yasalar, Anayasalar kağıt üzerinde kalsın diye yapılmaz. Yasalar hayata geçi-

rilmek için, uygulanmak için yapılır.

Kundura işçilerine Anayasa uygulanmıyor. Yasalar uygulanıyor mu? Anayasa'nın uygulanmadığı yerde bu soruyu sormak bile gereksiz. Kundura atölyelerinin, hatta fabrikalarının kapısından içeri 1475 sayılı İş Yasası ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası girmemiştir. Bu yasalardan faydalanamıyor, Türk vatandaşları olmalarına rağmen yok sayılıyorlar. Yasalar mecbur etmesine rağmen, işçiler sigorta ettirilmiyor, 40 yıldır sektörde çalışmasına rağmen, sigorta nedir bilmeyen onbinlerce işçiye rastlayabilirsiniz.

Sektörde çalışan işçilerin hiçbir sosyal güvencesi yok. Hasta olsalar devletin sağlık kurumlarından faydalanamazlar, yaşlandıklarında emekli olamazlar. Yasalar uygulansa, yasalara sahip çıkılsa bunların hepsi olur. Devlet bu sektörde yasaların uygulanmamasına göz mü yumuyor?

Siyasiler yeri gelince "hukuk devletiyiz", "kanun devletiyiz" diye bas bas bağıyorlar. Diğer taraftan Anayasa'nın ve yasaların uygulanmamasına seyirci kalıyorlar. Yasaların uygulanmasından devletin de kazançlı çıkacağı gün gibi açık değil mi? Devlet çalışanlardan primlerini ve vergilerini toplayacak, işverenlerin vergilerini doğru ödeyip ödemediklerini de kontrol etme imkanı bulacak. Bugün kundura sektörü yasaların giremediği vahşi bir alan görünümündedir.

Emekçinin görevi

Yukarıda anayasal ve yasal hakların uygulanmadığından söz ettik. Gerçek tek taraflı değildir. Yasaları uygulamayanlar kadar, uygulamayanlar da sorumludur. Biz 20.yüzyılın sonlarında hala ortaçağın köleleri gibi uyur ve kaderimize boyun eğsek, kimse bize "buyurun sizin de şu yasal haklarınız var" demez.

20.yüzyıl insanını ortaçağın kölelerinden ayıran fark, çağımız insanının yasal haklarının bilincinde olmaları ve yasal haklarına sahip çıkmalarıdır. 20.yüzyıl insanı yasal haklarına sahip çıkma bilincinde ve cesaretinde olan insandır. Bu toplumun bir ferdi olduğunu bilen, bir takım kanuni haklarının olduğunu bilen ve bu haklarını hem işverenler, hem de devlet karşısında savunan insandır. İşverinde işverenine karşı "benim sigortalı olmam yasal hakkımdır, beni sigorta ettirmek mecbu-

riyetindesiniz" diyebilen insandır.

Bütün kundura işçileri öncelikle işyerlerinde bu yasal haklarını kullanabilme mücadelesi vermelidirler. Bu cesaret ister, yürek ister. Bu mücadele, köle olarak kalma ile vatandaş olma mücadelesidir. Eğer vatandaş olmak istiyorsanız, T.C. devletin Anayasa'nın ve yasaların size verdiği haklardan faydalanmanız ve bunları uygulatmanız gerekir.

Sigortasız kundura işçisi kalmamalıdır. Bunu işverenlere kabul ettirmeniz ve Çalışma Bakanlığı'na bildirmeniz gerekir. Çünkü bu sizin yasal hakkınızdır. Sigortalı işçilerin de öncelikle sendikalarını bulup, ona üye olmaları gerekir. Çünkü sendikaya üye olmak da her işçinin yasal hakkıdır. Sendika işçilerin birliğidir, işçilerin yasal haklarını savunur. Üyelerinin daha iyi çalışma şartlarında daha iyi ücretlerle çalışması için mücadele eder.

Türkiye Deri-İş Sendikası kundura işçilerinin durumunu yakından takip etmektedir ve onların kaderleri ile ilgilenmektedir. Bunun somut örneklerini geçtiğimiz dönemlerde vermiştir. Son olarak da sendikamız 1993'ün Mayıs ayında Beyoğlu ve Eminönü belediye başkanlarına, İl Sağlık Müdürlüğü'ne, Valiliğe, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğü'ne başvurarak, kundura işçilerinin sorunlarına çözüm bulunmasını istemiş ve aşağıdaki önerileri yapmıştır:

- Kundura imalathanelerinin bulunduğu Beyoğlu ve Gedikpaşa bölgelerinde kaçak kundura atölyelerinin bulunduğu hanlar mesai saati bitiminde kapatılsın.

- Kaçak faaliyet gösteren imalathaneler ve buralarda kaçak olarak çalıştırılan sigortasız işçiler tesbit edilerek, sigortaları yaptırılsın, kaçak işyerleri resmileştirilsin.

- Bu işyerlerinde çalışan işçilerin fazla çalışmaları Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün bilgisi ve denetimi altında yapılsın.

Sendikamızın devlete ve yerel yönetimlere götürdüğü önerilere bugüne kadar bir cevap alabilmiş değiliz.

Sendikamız, kundura ve deri işçilerinin davalarını demokratik hak ve menfaatlerini sonuna kadar savunacaktır. Bütün kundura işçilerini sendikamıza bekleriz.

Elele, kolkola mücadele etmek dileğiyle hepinizi selamlarız. ●

YENİ BASKI YAPACAK KİTAPLAR

- ✓ OKUNACAK EN BÜYÜK KİTAP
İNSANDIR (4.BASKI)
Rıza Yürükoğlu
- ✓ MUSAHİBLİK (2.BASKI)
Dr. İsmail Kaygusuz
- ✓ ANADOLU'DA ALEVİLİK (2.BASKI)
Battal Pehlivan
- ✓ ANADOLU ve BALKANLARDA
ALEVİ YERLEŞMESİ (2.BASKI)
Nejat Birdoğan
- ✓ ALEVİ-BEKTAŞİ FIKRALARI (2.BASKI)
Battal Pehlivan
- ✓ ALEVİ-SÜNNİ İNANCINDA MEVLANA,
YUNUS ve HACI BEKTAŞ
GERÇEĞİ (2.BASKI)
Lütfi Kaleli
- ✓ SAVAŞLI YILLAR 1:
SON GÖRGÜ CEMİ (2.BASKI)
Dr. İsmail Kaygusuz

PIYERLOTİ CAD. 17/4 ÇEMBERLİTAŞ 34400 İSTANBUL
TEL: 516 84 64

YENİ ÇIKACAK KİTAPLAR

- ✓ SİVAS KATLIAMI ve ŞERİAT
Lütfi Kaleli
- ✓ ALEVİLERDE HALK MAHKEMELERİ, Cilt 1 - 2
Av. İsmail Metin
- ✓ SAVAŞLI YILLAR 2:
Dr. İsmail Kaygusuz
- ✓ PLANKİYA MAGNA
Dr. İsmail Kaygusuz
- ✓ SEYİT RIZA DESTANI
Ozan Öncü
- ✓ SORGULAMA
Eric Honecker

İNCELEME-ARAŞTIRMA-ÇÖZÜMLEME

Kaynak

SAYI 3 ÇIKIYOR

SOSYALİZMİN, dünya işçi hareketinin, sınıf siyasetinin sorunlarını incelemeye, araştırmaya ve hiçbir kopyacılığa düşmeden Marksizmi ülkemiz koşullarına uygulamaya, Marksizmin verdiği araçlarla ülkemizin ve halkımızın sorunlarını anlamak için yola çıkan inceleme-çözümleme dergisi *Kaynak*'ın 3. sayısı çıkıyor.

Kaynak 'ın 3. sayısında şu yazılar yer alıyor:

- **R.Yürükoğlu** Yoldaş'la *Ekonomi Politika* dergisinin yaptığı röportajın tam metni
- **Emine Engin**: "Emperyalistleşme ve Nüfus Yasası"
- SBKP MK Örgütsel Komitesi Başkan Yardımcıları **A.Prigarin** ve **E.Kopyshev**'in SBKP 29.Kongresi'ne sunduğu, Parti Programı, Parti'nin adı ve Tüzük üzerine raporlar
- Alman Komünist Partisi (DKP) Merkez Komitesi üyesi **Leo Mayer** ile Münih'te Söyleşi, **Hikmet Yalçın**
- DKP'nin 1993 Mannheim Parti Kongresi'nde kabul edilen "Alman Komünist Partisi'nin Programatik Yönelimi İçin Tezler"nin tam metni
- **İ.Kaygusuz**'un Alevilik İnanc ve Kültür Tarihi Dizisi II

Tüm okuyucularımızı *Kaynak*'a abone olmaya davet ediyor, eleştirilerinizi ve katkılarınızı bekliyoruz.

Yazışma adresimiz:

Kaynak Dergisi, Merkez Yönetim Bürosu, Piyerloti Caddesi, 17/4, Çemberlitaş, İstanbul Tel: 0-212-516 84 64

Russian Progressive Review

NUMBER 3 DECEMBER 1993/ JANUARY 1994

A new magazine and press review of political, social, economic and environmental developments and thinking in Russia.
Founded in 1993 by Yevgeny Pashentsev.

CONTENTS

- Editorial comments - Russia's Elections: Free and Fair? - David Yeomans 3

RUSSIA'S MODERN TRAGEDY

- Russia's Black Monday - S. Govorukhin 10
- Declaration of the Central Committee of the All-Union Communist Party of Bolsheviks. Leningrad, Russia. 3rd-4th October, 1993. 23
- An Open Fax to: Kim Campbell, Rt. Hon. Prime Minister, Govt. of Canada, Ottawa, Ontario, Canada 27
- Russia's Mafia: An Unannounced Visit - V. Orcinsky 29
- A Spider's Eye View in the Debris of Russian Science - A. Verechenko 36
- Yeltsin's Draft Constitution: The Key Articles 44
- Russia's Left Political Movement - Yev. Pashentsev 46
- Strategy and Tactics of the Communist Movement - A. Ilyin 60
- Programme of the Social-Democratic Party of the Russian Federation - Extracts 69
- End Political Repression in the Baltics! - A. Lokshin 76
- The Third Force - Prof. A. Andreev 79
- C. Godinya - Interview 87
- Three Fat Whales - S. Frolov 92

TRANSITION FROM CAPITALISM TO SOCIALISM?

- A Changing China in a Changing World - Geng Yuxin for Beijing Review 96
- Victorious Communism! 99
- Western Intervention in the USSR - The Kriebel Institute. 102
- Polish Vote Reveals Anger of Capitalism - David Perez. . 107

FROM OUR PAST

- From 1950 - The Unfolding of a Diabolical US Plan . . . 110

INFORMATION KALEIDOSCOPE

- Subscription Form

Rusya'daki sınıf savaşımını, savaşımın içinden anlatan dergi. Rus İlericiler Dergisi (*Russian Progressive Review*)

3.SAYI ÇIKTI

Editörlüğünü Moskova Temsilcisi Yrd.Prof. Yevgeni Paşintsev'in ve David Yeomans'ın yaptığı *Rus İlericiler Dergisi*'nin (*Russian Progressive Review-RPR*) 3.sayısı yayınlandı. Nika-Soyuz kolektifi tarafından İngilizce olarak hazırlanan *RPR*'nin basımı ve dünya dağıtımı *Kervan Avrupa* Temsilciliği'nin sağladığı olanaklarla İngiltere'de gerçekleştiriliyor.

RPR'nin 6 sayılı aboneliği 12 Sterlin, 12 sayılı aboneliği 24 Sterlin'dir.

Abone olmak isteyenler: Multiline Systems Ltd., 22-24 Powell Road, London E5 8DJ, İngiltere adresine başvurabilirler. Mektuplarınızı ve yorumlarınızı ise Yevgeni Pashentsev, 29-2-215 General Belov St. Moscow 115563, Rusya adresine gönderebilirsiniz.

Şeriatçı Türkiye'de yenilecek

Bize kendinizden bahseder misiniz?

Malatya'nın Fethiye köyünde ne zaman doğmuşum belirsiz. Ama 1951 diye yazdırmışlar.

Çocuk denilecek yaşta müziğe ilgilim oldu. Büyük bir bağımız vardı köyün dışında. Orada yalnızlığı giderebilecek en güzel şey türkü söylemekti. Hele türkü söylediğin zaman sesin karşı dağa çarpıp geri geliyorsa, çok daha zevkli oluyordu. Zaman içinde saz çalmayı öğrendim, türkü söyleme yeteneğini geliştirdim. Zaten gelenekte var, cemlerde deyişler dinlemek, tevhidler, semahlar dinlemek.

17 yaşında ilk plak çalışmamı yaptım. Plakta, "Muhammed Ali'ye varır yolumuz" diye ilk şiirlerimden biri vardı. Plak pek ilgi görmedi. Ne de olsa genç, tecrübesiz bir ses, ama içimdeki özlemleri giderme açısından güzeldi.

17-18 yaşlarındaki beri şiir yazıyorum. Tiyatro dönemimde entelektüel, sanatçı kesiminin içine girmiş olmamdan dolayı bu türküler, deyişleri icra etme olanağım olmadı.

Tiyatro için bir eğitim aldınız mı?

Yok. Büyük bir rastlantı oldu. Müzikte ne yapabilirim diye Ankara'ya gelmiştim. Fakat karşıma apayrı bir manzara çıktı, ki ben sazı da sözü de unuttum, kamımı doyurmanın çarelerini araştırmaya başladım. Bu sırada, bir tiyatrodaki oyunda saz çalacak birinin arandığını duydum. Rahmetli Vasıf Öngören dinledi, beğendi ve oyunda kullanılan müziklerin notalarını verdi. Notalardan anlamam ama birilerinin vasıtasıyla çözdük, çaldım, beğendiler ve kadrolu olarak o tiyatroya girdim. Sonradan oyunlarda da rol almaya başladım.

Tiyatroya tam kendimi adapte ettiğim bir ortamda 12 Mart muhtırasıyla, ilerici sanat yapan herkes birden başının çaresine bakma durumunda kaldı. Ben de askere gittim. Askerliğimi bitirdiğimde o pislik hâlâ tam giderilmemiş, o rezalet yok olmamıştı. Ben de turist olarak Almanya'ya gittim, uzun süre turist olarak kaldım.

Sonra *DerdiYoklar İkili*'ni oluşturduk bir arkadaşla. Aynı köydendik. Ün kazanmamızda en büyük katkı Arif Sağ'ın. Bize yön verdi. Sazlarımızı çaldı, orkestrasyonumuzu ayarladı, kasetimizin çıkması için firmalarla konuştu.

Halk müziğini bateri ve saz eşliğinde icra ediyorduk. Disko-folk diye nitelendirirdik.

Hangi yılda ortaya çıktınız?

1977'de kurduk. 1979'dan itibaren de tanınmaya başladık.

Arif Hoca'nın okula geçtiği zaman.

70'li yılların başında arabeski bırakmış, sadece bağlama çalıyordu. Sorduk so-ruşturduk, yerini bulduk, tanıştık, konuştuk. Stüdyoda bize çok fazla yardımcı oldu. Eserlerimizin seçimin-den tutun aranjanmanına varıncaya kadar herşeyiyle ilgilendi.

DerdiYoklar İkili'nin yaptığı müziğin kökeni halk müziği idi. Genelde kendim yazıyordum sözlerini. Parçaların çoğunluğu kara mizahtı. 12 Eylül'de cuntanın gelmesiyle siyaset konuşmak yasak olmuştu. O yüzden hayvanları ön plana çıkararak birşeyler okuduk. Zaten bazı kişilerin, bazı partilerin sembolü de hayvandı. Bu ironi insanların hoşuna gitti.

Kaç kaset çıkardı *DerdiYoklar İkili* si?

7 kaset yaptık, bunun 6 tanesi sözlü 1 tanesi enstrümantaldi. Son kasetle, zaten varolan siyasal, kültürel farklılığımız, yaşam tarzımızdaki ve müzik anlayışımızdaki farklılık dayanılmaz boyutlara çıktı. 1986'ya kadar sürdürdük.

Son çıkan kasetinizde - Semahlar ve Deyişler 1 - nasıl bir çizgi tutturdunuz?

Bu çizgiyi uzun süredir tasarlıyordum da karar vermekte güçlük çekiyordum, çünkü yapmak istediğim ciddiydi. Deyişlere ve tevhidlere, düvaza, semahlara saygılı olan, otantiği bozmamaya özen gösteren insanlardan tepki almamak için çok dikkatli bir çalışma olması gereki-

yordu. Bu konuda araştırma yapmış arkadaşlarla oturdum, uzun uzun konuştum. İyi, bilinçli bir çalışma olursa, böyle bir kasetin çıkmasında sakınca olmayacağına karar verip sonra yaptım.

Müzikteki son gelişmelerle ilgili olarak ne düşünüyorsunuz?

Halk müziğinde güzel bir canlanma yaşandı. Ama bir korkum var, köydeki insanların şehirlere göçleri kaynakları kurutuyor. Bu beni çok üzüyor. Bu kaynaklar kurursa, halk müziği nereye varır? "Çağdaş müzik" öğrenmiş insanlar aracılığıyla farklı boyutlara mı taşınır, iyi mi kötü mü olur? Halk müziği kendi yapısını kesinlikle korumalıdır.

Fatih Kısaparmak ile ilgili geçenlerde bir haber çıktı gazetede. Sazda "devrimci" değişiklikler yapmış. Ne diyorsunuz?

Sazın üzerindeki bağlama perdesi kal-kıp sabitleştirmek, bağlamanın tabiatına ters gelir. Sesine de ters gelir. Bağlamanın perdesine bakıp çalan acemi arkadaş için belki bir kolaylık getirir, ama coşkuyla gözünü kapatıp çalan ustalar için, gitar gibi sarı perdeler yapıştırmaya kalkmak bence biraz ukâ-lalık olur. Ustanın, perdelerle oynayarak, doğadaki her sesi elinin altına getirebilmesi, sazın en üstün yanındır.

Müzik dışında herhangi bir uğraşınız var mı?

Şu an Köln ve Çevresi Alevi Kültür Merkezi'nin başkanımı. Yarın başka bir göreve geçebilirim, ama bu çalışmalarımı sürdüreceğim elbette. Böylece, inandığım bir davaya hizmet ediyorum.

Halk müziğindeki canlanma, Alevilikteki canlanmayla denk düşüyor değil mi? Son 6-7 yılda Alevilikteki canlanma konusunda düşünceleriniz nedir?

Ben bu canlanmaların içindeyim. Gerek Türkiye'de, gerek Almanya'da tüm çalışmalarda bulunmaya çalışıyorum. Son 5-6 yıl içerisinde gerçekten sevindirici bir gelişme var. Alevilerin 700 yıldır ezilmesi, horlanması, devlet tara-

findan kırımlara uğratılması ardından, biz varız, gücüz diye ayağa kalkması çok sevindirici. Bu gücün ayağa kalkması, Türkiye'de demokrasiden, özgürlükten yana güçlerin, halkların kardeşliğine destek veren güçlerin, işçi sınıfının mücadelesini yürüten güçlerin ayağa kalkması demektir.

Siz böyle diyorsunuz, ama Kürt milliyetçiliğine sorarsanız Aleviliğin canlanması devletin işi(!)

Alevilik insanı seven, hümanist, özgürlükten, demokrasiden yana, haksızın karşısına dikilen yapıya sahip olmasaydı, gerici, yobaz akımlardan farkı olmazdı. Ne camiye, ne şeriatçı düzenlere karşı koymamıza gerek kalırdı. İrkçi olmadığı için Alevilik, Kürt meselesine hor bakacak bir yapıya da içinde oluştu-ramaz. Alevinin ırkı, milliyeti olmaz.

Devletin, "Aleviler örgütlenirse Kürtler zayıflar" ya da "Aleviler örgütlenirse Kürtleri daha iyi kontrol ederiz" gibi bir hevesi varsa, o hevesi kursağında kalır. Koca Osmanlı devleti yüzyıllarca uğraşmış, kelleler kesmiş, insanları çukura-kuyulara doldurmuş, ama birşey değişmemiş ve bundan sonra da değişmeyecek: Bir kaç tane yaltakçının sözüyle Aleviler devlet yanına çekilemeyecek, politik oyunlara düşürülmeyecek, bunlar rüya.

Aleviliğin milliyetçiliğe bakışı nasıldır?

Türkiye'nin bazı yörelerinde, Türk, hele Kürt milliyetçiliği elbette ki vardır. Bu yol değil. Bu da Türkiye'de verilen eğitimin bir uzantısıdır. Ama Aleviler cemlerinde toplandıkları zaman ırkçılığı ön plana çıkaran ne bir konuşma yaparlar, ne bir türkü, ne bir deyiş söylerler. Söyledikleri deyişler, birlikten-beraberlikten, güzel insan olmaktan yanadır.

"73 millete bir gözle bakalım" diyen Hacı Bektaş'ı şöyle bir incelediğimiz zaman korkunç bir boyut çıkıyor karşımıza. Böyle bir yapıya sahip Alevilikten bilmiyorum kimler ve niye rahatsız oluyorlar? Bunun cevaplarını önümüzdeki günlerde göreceğiz galiba.

Doğu Perinçek, Alevilik ortaçağ düşüncesidir, Alevinin istemi şeriat devletidir, Alevilik ve Sünnilik aynı çıkmazı paylaşırlar... diyor. Alevilerin şeriat devleti hedefi var mı?

Doğu Perinçek böyle bir iddiada bulunuyorsa, güler geçerim. Böyle bir iddiada bulunabilmesi için Şeyh Bedreddin'i, Hallac-ı Mansur'u, Hacı Bektaş-ı Veli'yi, Pir Sultan'ı, Babaileri bunların hepsini tarihten yoketmesi lazım ki böyle bir yorum yapabilsin.

İstanbul'da Alemdar isimli bir yayın çıkıyor. Bu yayın organı sürekli olarak Alevi terminolojisini kullanıyor ama her sayfası camiden, şeriat-tan, namazdan, hacdan bahsediyor. Doğu Perinçek'in yaptığı da bu türden bir şaşırtma olabilir. Bu çevresinin temsil ettiği "Alevilik"le, Türkiye'de 23-25 milyon insanın inancı olarak sözünü ettiğimiz Anadolu Aleviliği aynı şey mi? Yani Alevilik ile Şiilik aynı mı?

Kesinlikle aynı değil. Ehlibeyti onlar da seviyor, biz de seviyoruz. İmam Hüseyin aşkına onlar da gözyaşı dökabiliyor, biz de. Ortak yanımız sadece bu. Bugün Türkiye'de şeriat özlemi çeken insanların, o özledikleri düzenle İran'daki düzen birbirinden farklı değildir. Aleviler, hiçbir zaman böyle bir düzene evet diyemezler. Osmanlı döneminde, üstelik Halifelğin Osmanlı'nın elinde olduğu bir dönemde dahi böyle bir özlemi duymamış, yolunu değiştirmemiş bir Alevilik, günümüzde böyle iki adamın Alemdar ya da bilmem ne adı altında çıkaracağı dergilerle kendisine yön çizebilir mi? Mümkün mü bu?

Doğu Perinçek görmezlikten mi geliyor, bilmiyor mu ya da reaksiyonu ölçmek için mi böyle diyor bilemiyorum.

Doğu Perinçek, "Aleviliği çağdaşlaştırmak atın gözüne otomobil farı takmak gibi birşeydir" de diyor. Alevilik ortaçağ dogmalarına mı sahip?

Alevilik hiçbir zaman için birileri tarafından şekillere sokulacak birşey değildir. Aleviliğin özü öyle enteresan ki yaşadığı çağa hiç farkına varmadan kendisini adapte eder. Yapısı çağdaştır.

700 yıl önceye ortaçağ diyelim, ortaçağda Hacı Bektaş Veli bir felsefe üretmiş, birşeyler söylemiş, gitmiş. Bugün hâlâ o sözler aşılmış mı acaba? Aşılamamışsa, demek ki "ortaçağ"lıkla ilgisi yoktur. Bu bilimseldir. Öyleyse Aleviliği, kendisini yaşadığı çağa taşımasını bilmiş, yapısı da öyle yoğunlaşmış bir kurum olarak görmek zorundayız.

Türkiye'de Alevilerin örgütlenmesi, bilinçlenmesi ve sıkı sıkıya birbirine sarılması çağın gereğidir. Alevilerin ayrı bir devlet kurmak, ya da yeni sınırlar çizip bir ülke yaratmak gibi istemleri yoktur. Alevilerin genel istemi şudur: Dünya sınırsız olsun ve 73 milleti bir sayalım. Ülkeleri bölmek, sınırlar çizmek yerine tüm dünya insanları kardeş olsun.

Bundan kimler rahatsız olabilir?

Devlet rahatsız olabilir, çünkü o uyanmış, bilinçli toplum istemez. Gericiler, yobazlar, faşistler, ırkçılar rahatsız olabilir. Ezilenler rahatsız olmaz. Ezilen insanların ayağa kalkıp bir güç oluşturma çabalarını şüpheyle karşılamak ya da devletin bir oyunuymuş gibi görmek gafilliktir.

Türkiye'de şeriatçılık çok ciddi bir tehlike. Alevilerin şeriat-laiklik tartışmasında bulunduğu konum nedir?

Laiklik sadece Alevilerin sorunu değil. Türkiye'de yaşayan, özgür olmak, inancında serbest olmak isteyen, demokrasiden yana olmak isteyen sorunudur.

Bugün Türkiye'de RP'nin ve sağcı, ırkçı partilerin öncülüğünde bir atılım vardır. Devlet de buna yardımcı oluyor. En güzel örneği Sivas katliamıdır. Ama bu gelişimden Aleviler kadar Sünni kesimden de rahatsız olan vardır. İlerici, demokrat yığınlar vardır. Şeriatçılıkla Sünniliği birbirine karıştırmak yanlış. Bunları da düşündüğümüz zaman Türkiye'de bir şeriat düzeninin geleceğine inanmıyorum. Laiklikten yana güçlerin birliği ile Türkiye'de şeriatçılık kesinlikle ezilecektir.

Alevi partisi girişimini nasıl karşılıyorsunuz?

Düzgün bir düşünme sürecinden geçmeden, Sivas olaylarının ertesinde ortaya atılmış bir tezdır. Böyle bir tezi uygulamaya koymak gibi bir yanlış Aleviler yapmadılar. Hacıbektaş'ta Alevilerin önde gelen isimleri biraraya geldiler. Açık açık tartışıldı bu konu. Ve dikkat ederseniz tartışma son günlerde geri çekildi.

Aleviler sağlam bir şekilde merkezi örgütlenmelerini tamamlarlarsa, parti kurmanın zaten bir anlamı kalmaz. Pazarlık gücü de oluşur, istediği zaman istediği siyasi parti üzerinde ağırlığını da koyabilir ve Türkiye'nin siyasi arenasında söz sahibi de olabilir.

Merkezi örgütlenme derneklerle mi olacak?

Dernekler başlangıç aşlında. Bunların öteki aşamaları olacaktır. Biz Almanya'da rahatlıkla örgütlenabiliyoruz, hukuksal sorunumuz yoktur. Biz bunu federasyon düzeyine çıkarttık. Bugün federasyon güçlü bir kuruluş haline gelmiş durumda. Şu an 10 bin civarında üyeli 64 dernekten oluşan bir federasyon. Giderek Avrupa'da konfederasyona dönüşecek.

Türkiye'de ise hukuksal engeller var. Aşmak oldukça zor. Tekke ve Zaviyeler Kanunu'nun hâlâ yürürlükte olduğu bir ülkede, Alevilik sözcüğünü kullanarak bir yayında bulunmak bile yasaktır. Ama elbette bir yolu bulunacak.

Kervan, Alevilerin mümkün olan her yerde "cem ve kültür evleri" açması gerektiğini savunuyor. Sizin bu konuda düşünceniz nedir?

Cemde saz, söz, semah, muhabbet, sohbet, soru, cevap ve mahkeme gibi pekçok yön vardır. Bugün Dedelerimiz

çok daha farklı boyutlarda olmaları gerektiğinin bilincindeler artık. Bu gelecek günlerde yeni neslin çok daha bilinçli, çok daha görgülü bilgili bir şekilde yetişmesini getirecek.

Cem ve kültürlerinin açılması ön plana alınmıştır. Cemevlerinde insanlar hepberaber deyişlerini söyleyecek, semahlarını dönecek, gün gelecek panel yapacak.

Ocazadelerle Hacıbektaş evlatlarının birliğinin, gelecek açısından ne gibi etkileri olur?

Sonunda bu birlik elbette kaçınılmazdır ama önce bu birliğin şeklini düşünmek lazım. Alevilerin sorunları, bireylerin değil, araştırmalar yapmış, konuyu derinlemesine incelemiş insanlardan, Dedelerden ve Çelebilerden oluşan bir kurulun oturup tartışması yoluyla çözüme kavuşacaktır.

Aksi durum Aleviliğe ancak zarar getirir. Ancak, böyle bir kurulun kurulması hakkında bizim şimdiden bir söz söyleyebilecek durumumuz yoktur. Birlik sağlandıktan sonra Aleviler için çözülmeyecek sorun kalmaz.

Solun bizim dışımızda kalan kesimi, Alevilik söz konusu edildiğinde, "Alevicilik, dincilik yapmayın" demeye başlıyor. Alevilerin hak ve istemlerinin savunulması, "Alevicilik" midir?

Alevilik gericilik olsaydı, 700 yıldır bu kavgayı yaşamaz, uzlaşır. Alevilik diye de birşey olmazdı. İnançlarını yaşatmaya çalışmak, insanların en doğal haklarıdır. Kültürlerinden kopmuş, geleneklerini unutmuş toplumlar her çeşit aldatmaya açık olurlar.

Yaşam özlemi olmayan insanın ideali de olmaz. İdeali olmayan insanın yaşam kavgası olmaz. Yaşam kavgası olmayan insanın da dünyadaki güzel hiçbir şeye katkısı olmaz.

Bunları yanyana getirdiğimiz zaman koskocaman bir zincir oluşuyor. Biz bu zincirin ortasından birkaç halkayı koparacağız, sonra o zincirle kuyudan birşeyler çekmeye çalışacağız. Bu yanlış günün birinde bu arkadaşlar mutlaka görecektir.

Avrupa'da bir yanda Alevilikte uyanmış, bir yanda da, ne kendi kültürünü yaşatabilen ne yeni kültüre uyum sağlayabilen bir kuşak yetişiyor. Böyle bir ortamda Alevi toplumunun gençliğe yönelik olarak yapması gerekenler nelerdir?

Avrupa'da yaşayan, Sünni olup da çok modern bir ortam içinde, sosyal faaliyetler içerisinde yer alarak yaşayan çok insanlar tanıyorum. Alevi olup da çok yanlış hareketler yapanlar da tanıyorum. Bu, yaşadığımız ülkenin sorunlarıyla eş değerdedir. O yüzden Alevi-Sünni diye sorunu ayırmayı doğru bulmuyorum.

Gençlerin anne-babalarıyla ilişkilerindeki kopukluğun temelinde anne-babanın iş ortamları yatıyor. Kötü şartlarda çalışan aileler çocuklarıyla ilgilenemiyorlar. Çocuklar hangi arkadaş seçiyor, nerede zaman geçiriyor,

okullarıyla araları nasıl farkında değiller. Bunlarla ilgilenmeyen ailelerin çocukları, eğer bir iyi arkadaşta rastgelmemişlerse kötü yola düşebiliyorlar. Bu Aleviliğin, Sünniliğin, filanca dinin, filanca ırkın meselesi değil.

Alevi gençlerde gördüğüm kadarıyla ümit verici bir yapı var. Bir örnek vereyim. Federasyonun Sivas'ta ölenlerin anısına düzenlediği gecelere katılım 20 bin civarında oldu. Bunun yüzde 70'i gençlerdi. Gençlerin böyle sosyal faaliyetlere ilgi duyması sevindiricidir. Arif Sağ'ın bağlamasında Pir Sultan'ı dinleyen bir genç kafasında çok soruyla ayrılıyor, konsere geldiği salondan. O soruların cevaplarını araştırıyor, babasına soruyor, o bilmiyorsa başka birine soruyor. Birşeyler öğrenmenin heyecanına erişiyor. Ve bu bir folklor, bir semah ekibinde, bir koroda, bir saz ekibinde görev almaya kadar uzanıyor. Yeni çevreler ediniyor. Aralarında onlara güzel iki laf söyleyebilecek iki de büyük varsa, çocuk zaten deryanın içine girmiş sayılıyor.

Bunun yanında gerçekten işler ürperten ortamlar, uyuşturucu bağımlılığını almış gençler de görüyoruz.

Gençlere ayrı hizmet götürme şansımız bugün için oldukça zayıf. Çünkü henüz toparlanma dönemi. Fakat dernekler kendi içlerinde gençlik kollarını oluşturmuşlar ve gençlere yönelik oldukça güzel çalışmalar da yapıyorlar.

Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu'nun son kongresinin sonuçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Biz asırlardır ne kongre yapmışız, ne biraraya gelmişiz. Böyle ikinci-üçüncü yapılan bir kongrede de dört dörtlük bir sonuç beklemek mümkün değil. Fakat, sevindirici noktayı söylemek istiyorum: İnsanlarımız bu konuya duyarlı. Dillerinin döndüğü kadar, sorunları dile getiriyorlar. Yeri gelirse eleştiriyorlar, yeri gelince övüyorlar, motivasyonu arttıracak güzel şeyler yapıyorlar.

Şu anda federasyonun yönetiminde güzel bir kadro oluştu. İki ya da 3 kişi hariç hepsi akademiker. Siyasi geçmişleri olan, politikadan anlayan, Aleviliği bilimsel şekilde öğrenmiş bir kadro.

Federasyon olarak ve dernek olarak geleceğe ilişkin olarak ne gibi planlarınız, projeleriniz var?

Önümüzdeki günlerde federasyonun genel başkanı A.Rıza Gülççek'in girişimiyle bir heyet oluşturuluyor. Sivas olaylarıyla ilgili Ankara'da görülecek mahkemeye, olayın boyutlarını Avrupalılara anlatacak bir heyet gidiyor. İçinde gazeteciler, milletvekilleri, haber ajansları müdürleri, sendikacılar gibi önemli kişiler var. Onun ötesinde Alevilik konusunu görüşmek, Almanya'daki Alevilerin sorunlarıyla ilgili çeşitli konuları tartışmak üzere 3-4 kişiden oluşan bir heyetimiz SPD genel başkanıyla görüşecek. Onun ötesinde düzenleyeceğimiz cemler, geceler, benzer sosyal faaliyetler, ikili ya da böyle heyet halinde görüşmeler arkası arkasına devam edecek. ●

Bugün RP'nin ve sağcı, ırkçı partilerin öncülüğündeki atılma devlet de yardımcıdır. Örneği Sivas katliamıdır. Ama şeriatçılıkla Sünniliği birbirine karıştırmak yanlıştır. Bu gelişimden Sünni kesimden de rahatsız olanlar var. İlerici, demokrat yığınlar var. Bu güçler şeriatçılığı yenecektir.

Ben Murtaza Yalçın. Sivas'ın Divriği kazasının Mursal Köyünde dünyaya gelmişim. 1961 yılında Ankara il merkezinde Tuzluca'yı'a yerleştiğimde, Alevi geleneğinin büyük yaratıcısı Feyzullah Çınar'la komşu olma mutluluğuna eriştim. Ben Koca Çınar'ı ailece tanırım. Evime gelip içkimizi içip yemeğimizi yiyen insandı. Eşim ona, ayağını yıkayacak kadar sevgi ve saygı duyardı.

O zamanlar biz çok gençtik, o da sazını dünyaya duyuran bir ozanımızdı. Türkiye'nin o günlerde en saygın saz çalanlarından biriydi. Büyük ozan Pir Sultan'ı saziyla, en derin yönüyle yaşatan ozanımızdır Feyzullah Çınar.

Sene 1968'lerde Feyzullah Çınar "Fazilet" plağını yaptığında, bırakınız Türkiye'yi dünyada Alevilik ön plana çıkmıştı. Ama maalesef Feyzullah Çınar, güvenlik güçleri tarafından "Alevilik yapıyor" diye cezaevine alınmıştı. Ne yazık ki toplum Feyzullah Çınar'a fazla sahip çıkmadı.

Bu arada rahmetlinin eşinin kanserden ölmesi Koca Çınar'a büyük bir darbe oldu. İki kızı vardı. Birini kendi eliyle gelin etti, ikincisi daha küçüktü. Rahmetli ikinci evliliğini yaparken çok genç birisiyle evlenmişti. İkinci eşi varlıklı bir aileden çıkmış, geçim sıkıntısı çeken Feyzullah Çınar'la birlikte olmuştu. Bu evliliğinden Derviş Kemal adlı bir erkek çocukları oldu. Tarih 1970'leri gösteriyordu.

Yetmiş-yetmişüç arası idi, kesin hatırlayamıyorum, rahmetli Feyzullah Çınar işsizliğin vermiş olduğu çok büyük bir yokluk içerisindeydi. Bugün olduğu gibi dün de ozanlarımızı sömüren birkaç patron vardı. Sömürülenlerin başında Feyzullah Çınar vardı.

Fikret Otyam'larla birlikte olurduk sık sık. Fikret Otyam saygın bir insan, Feyzullah Çınar'ın Türkiye'de daha büyük şeylere sahip olmasını düşünüyordu. Hiç unutamayacağımız bir anım, Fikret Otyam'la bir gün Tuzluca'yı'da Feyzullah Çınar'ın evinde aşure yiyoruz. Feyzullah Çınar gelenek ve göreneklerine çok bağlı idi. Annesi aşure getirdi, yedik ve yine sazını aldı o güzel deyişlerini, düvazımlarını bizlere söyledi. Biz o zamanlar saz çalmıyorduk, çalamıyoruz Feyzullah Çınar'ın yanında. Fikret Otyam, Feyzullah Çınar için Ankara belediye başkanı Vedat Dalokay'a bir kart yazdı. Dalokay kartı alır almaz Koca Çınar'ı Ankara Belediyesi'nde çöpçü kadrosunda göreve başlattı. Çınar için çöpçülük de bir onur kaynağıydı, elinde süpürgesi ve çöp toplayan aracıyla uzun müddet Ankara sokaklarında çöpçülük yaptı.

Koca Çınar'la İsmail İpek Çankaya bölgesinde birlikte çöpçülük yapıyorlardı. Hem de Türkiye'nin neresinde bir devrimci hareket varsa oraya karşılıksız saz çalmaya gidiyorlardı. Fikret Otyam'ın Dalokay'la bir kez daha görüşmesinden sonra Dalokay Feyzullah Çınar'ı çöpçü onbaşı olarak görevlendirdi. Çöpçü onbaşısı, çöpçüler sabahın 4-5'inde evlerinden çıkar öğleden sonra saat 3'te de işi bırakırlar. Bu büyük insanlar, Kurtuluş Parkı'nda, Çankaya, Kavaklıdere, Gaziosmanpaşa, Küçükcesat, o civarlarda görev alırlardı. Çınar da uzun süre çöpçü onbaşı olarak görev yaptı. Burada İsmail İpek

temizlik işlerinden müracaat memurluğuna verildi. Çorum'lu Aşık Harabi ile birlikte üçü uzun müddet görev yaptılar.

Tabii bu arada merhum Çınar Türkiye Birlik Partisi'nin tüm gecelerini onore edip Mustafa Timisi ile il il, ilçe ilçe dolaşırdı. Bu arada ben de plak yapmış, bu kervana katılmıştım. 1975'lerden bahsediyorum.

Ve 1977 seçimlerini hiç unutamıyorum. Seçim arifesi çalışmaları için TBP'nin tek milletvekili Mustafa Timisi önderliğinde, Feyzullah Çınar, Abdullah Papur, Aşık Yoksul ve öteki arkadaşlarımızla Adana, Mersin, Gaziantep bölgesine konsere gittik.

Adana'da konserimizde rahmetli Feyzullah Çınar'la Abdullah Papur "Alevilik propagandası yaptıkları için" tutuklandılar. Alevi toplumu açısından çok acıdır ki, TBP'nin genel başkanı, milletvekili Mustafa Timisi yardım yapmadı. Sonuçta savcılık tutuksuz yargılanmalarına karar verince bıraktılar. Mersin konserine geçtik. O zaman rahmetli aynen şunu dedi: "Oğlum şu hale bak. Bizler Aleviler bu memlekette o kadar fazlalay ki. Ama salavat kuvvete bağlı, kuvvetli olmazsan salavatın olmaz."

Yine bir gün Çınar'ın eşi bana telefon etti, kalkıp gittim. Dedi "Murtaza, Derviş Kemal acından ölüyor, mama alacak para yok". İşe bakın, Türkiye'nin koca devi Feyzullah Çınar'ın evinde çocuğuna alacak mama parası yok. O zaman bu dev ozanın patronluğunu yapan Şah Plak'ın sahibi Ahmet Daymaz'ı aradım. Dedim ki "sayın Ahmet Daymaz, durum bundan ibaret, siz bu insanların sırtından köşkler, villalar, arabalar aldınız..." "Bana ayan oldu" dedi, "7500 lira para göndereceğim sana, Feyzullah Çınar'ı ara, bir kasetini yap gönder".

Rahmetliyle gittik şarkıcı Alpay'ın stüdyosunda bir kaset yaptık. Ahmet Daymaz'a gönderdik. 7500 liralık çeki hiç unutmuyorum, Denizcilik Bankası'ndan bir çek. Bir şubeden Feyzullah Çınar adına çektik. Fakat A.Daymaz dedi ki "bu kaset iyi olmamış, yeniden okuyacak". Rahmetli çeki aldı, "oğlum" dedi, "benim sana borcum var, işte şu borcumu ödeyim de, olduğu zaman yine alırım senden". Çektik, halasının oğlunun Dışkapı'da işlettiği Çiçek Lokantası'na gittik... Tabii ben rahmetlinin yanında ne sigara ne içki içmiyorum.

Gece lokantadan çıkınca Koca Çınar'ı Küçükcesat'taki evine getirdik, bıraktık gittik. Pardon K.Esat'ta değil Kurtuluş'ta, Nebi Dadaloğlu'nun evinde oturuyor. Çok yakınlar, iç içe. Ama o sırada Feyzullah Çınar 4-5 ay kira verememiş. Dadaloğlu da Çınar'ın evine baskın yapmış, hiç hoş olmayan bir şekilde ev kirasını istemiş. (Dadaloğlu'da sağ ben de sağım, bizi karşılaştırabilirsiniz.) Bunun üzerine, bizzat Dadaloğlu'nun Rüzgarlı Sokak'taki bürosuna gidip kendisiyle "konuştum". Dadaloğlu Ankara'yı terketmek zorunda kaldı. Çünkü Feyzullah Çınar'ın arkasında büyük bir güç vardı. Biz namusumuz için yaşayan insanlarız. Dadaloğlu da aynı felsefenin insanı, üstelik dev-

rimci olan oğlu o dönemlerde faşistler tarafından katledilmişti. Çınar'a davranışı yakışkınsızdı...Böylece merhum üç-dört sene o evde oturdu, kira vermedi.

Feyzullah Çınar'ın büyük yardımcısı Dr.Recai Öncül hocamızı da saygıyla anıyorum. Merhum Mustafa Zengin, Malatyalı, hep birlikte olurduk. Dr.Recai'nin yazıhanesi vardı. Karşılıksız, ücret almadan saz kursu verirdi. Rahmetli Çınar hep "sırtım, sırtım" deyince Dr. Recai de "Feyzullah, içkiyi bırak, bu iş bitecek, sen bizlere ve Türkiye'ye lazımsın" derdi. O zaman konserler veriyordu. Mer-

Plak diye bir şirket kurdu ve Feyzullah Çınar Baba'ya 2 tane long play hazırladı. Plaklar Fransa'da yayınlandı. Tabii, Feyzullah Çınar'a bir kuruş yoktu. O zamanlar Zülfü'nün maddi durumu iyiydi, bugünkü gibiydi. Benim diye okuduğu "Hele Ulaş'a Ulaş'a", "bu yıl bu dağların karı erimez" gibi parçaları Koca Çınar'dan almıştı...

Bu arada siyasi baskılar epey yoğunlaştı, Zülfü Livaneli yurtdışına kaçtı. F.Çınar üç gün karakolda beş gün evde. Artık silah taşır oldu. Şimdi hatırlamıyorum kimin konseriydi, ama rahmetliyle programdan çıktık. O Tuzluca'yı'da oturuyor, yolda giderken baktık çevirmeye var. Dedi ki, "oğlum pohu yedik". "Ne oldu baba?" "Bende

FEYZULLAH ÇINAR DEDE

KOCA ÇINAR

Ozan Murtaza Yalçın, Feyzullah Çınar Dede ile ilgili çeşitli anılarını Kervan'a anlattı

hum benim gibi üç büyüklükte vardı. Otobüse bindiğimiz zaman bacakları oturduğu yere sığmazdı. Benden tarafa yan dönerdi, benim ayaklarımı kucığına alır, öyle yolculuk yapardık. O zaman yazlık sinemalarda süper konserler olurdu.

Bir gün Ankara Çağdaş Sahne'de bir konser var. Bir kurum adına yapıyor. Feyzullah Çınar belli bir düşünceyi savunur, son zamanlarda Ozan Mihneti'nin şiirlerine de yer verirdi. Sahnede, hiç unutmuyorum, "oğlum Kerbelâ çölünde mi kaldık, bir bardak su getirin" dedi. Getirdiler, suyu içtikten sonra "lanet Yezid'e" dedi. O Çağdaş Sahne'de 10-15 kişilik bir grup, bu sözden alınmışlar ki, salonu terketti.

Oyıllarda, 1970'lerde, F.Çınar'a Zülfü Livaneli takılmıştı. Livaneli o zaman Siyasal'da okuyor, saz çalmasını bilmiyor, rahmetlinin sazlarını taşıyordu. Feyzullah Çınar da Siyasal'da sık sık resital yapıyor öğrencilere. 74 yılında Livaneli okuldan mezun olduktan sonra İstanbul'da Gün

silah var." Silahı sazin kılıfına soktu ama polisler yakaladı. Ertesi gün gazetelerde çıktı "Feyzullah Çınar sazin içinde silah taşıyor" diye ve onu yine aldılar içeriye.

Yine bir gün Gülabi, ben, Feyzullah Çınar ve Leyla Ertaş Gürün'e gittik, Gürün'de çok güzel bir balıklı göl var. Mevsim sonbahar, süper bir soğuk var. Muhlis Akarsu da var. Muhlis Akarsu Gülabi'yi suya attı. Gülabi'yi çıkardılar, adam donuyor, ölecek. Arabayı getirdiler, arabanın kaloriferlerinde ısıttık. Soyduk, Leyla Ertaş'ın mantosuna soktuk. Yoksa ölecek. Neyse Gülabi'yi giydirdik, Gürün'e geldik. Gürün'de camiye konser salonu yapmışlar. Töb-Der yapıyor geceyi. Herkes yaptı programını, Feyzullah Çınar'a sıra geldiği zaman olay çıktı. Rahmetli sahneye çıktı, kimseye müdahalesi olmadan çaldı çaldı, sahne bitiş polislere onu aldılar. Bu arada sağcılar ortalığı karıştırdılar. Ankara'dan adam geldi. Neyse bizi bıraktılar, ama Gürün'den çıkamıyoruz,

mahsur kaldık. Sonunda bizi Gürün'den polis kordonuyla çıkardılar.

Bir gün Mersin'de konserdeyiz. Haydar Papur organize ediyor. Rahmetli Yoksuli, Abdullah Papur, ben, Feyzullah Çınar. Başka kim var hatırlamıyorum. Rahmetli Yoksuli kırmızı elbiseli olarak çıktı, rahmetli Feyzullah Baba programını yaptı. Hep Alevilikten bahsettiği için çok büyük ilgi gördü tabii. "Biliyor musunuz ben bu kırmızıyı niye giyindim? Alevi olduğum için giyindim." diye konuştu. Zaten sahneden inen, bir daha sanatçı odasına geri gelmiyordu,

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde kordoda bir oğlu var.

En son İstanbul Tepebaşı'nda konser yapıyoruz. Gönül Erdoğan, ben, Selda, Feyzullah Çınar Baba, İsmail İpek. "Ben bu aşkın çilesini yanar çektim"i, F.Çınar - ve Almanya'da bir trafik kazasında göçen - merhum Sivaslı Cemal Karagüdük ve babasının keman-cısıyla çalıp okutuyoruz. O zaman merhumla "müzikte çağdaşlaşma" konusunu konuşmuştuk. O güne kadar Feyzullah Çınar hep kendi çalar kendi okurdu. Hiç unutmam, Ahmet Daymaz kaşık getirmiş, neymiş kaşık çalacaklar. Koca Çınar dönüp bana dedi ki "oğlum, sipa, sonunda beni zilli mi yapacaksın, bir de kaşık koyup? Olmaz böyle şey,

"Murtaza'cıgım sorduğun şey gerçek, babanı kaybettik". Hakikaten Feyzullah Çınar benim babamdı, ben ona "Baba" diye hitap ederdim, o da "oğlum" derdi. Rahmetli parkta çalışırken, görevinin başında vefat ediyor. Onu Nüme Hastanesi'ne morga kaldırıyorlar.

Akşam toplandık, Tuzluca'yı'a annesinin evine gittik. Bizim Halk Ozanları Derneği'nden bütün ozan arkadaşlarımız, Türkiye Birlik Partisi genel başkanı Mustafa Timisi orada. Timisi "hepinize başsağlığı diliyorum arkadaşlar, ama Çınar'a yapılacak şeyleri yapalım" dedi. Çok acı. Feyzullah Çınar'ın ölümünü televizyonda haber yaptıracağız, ama bir resmini bulamıyoruz. Timisi gitti, onun düşün salonunda çekilmiş videosunu getirdi, TV'ye onu göturdüler ve kara haber bütün Feyzullah Çınar'ı sevenlere yayıldı.

Sabah gittik merhumu morgdan aldık, Karşıyaka mezarlığına defnedeceğiz. Ben Çınar Baba'mı son kez görmek, hiç değilse tenine elimi dokunmak istiyordum. Hiç hilaf etmiyorum, F.Çınar'ın naşı tıpkı melekler gibi gülüyordu ve eli de aynen böyle saz çalar şekilde idi. Yıkarken elini getirip yanına koyuyoruz, bir dakika sonra küt, geri atıyor. Saz çalar şekilde merhumu yıkayıp kefene koyduk. Mezarlıkta ben diyeyim 2 bin, siz deyin beşbin kişi. Büyük bir izdiham vardı. Feyzullah Çınar'ı böylece son yolculuğuna uğurladık.

Feyzullah Çınar bugün bedenlen yaşamıyor ama ruhen yaşıyor. Feyzullah Çınar özünden, sözünden hiçbir zaman hiçbir şey kaybetmemiş, hiçbir pislige sürülmemiş bir insandı. Dün bir Pir Sultan nasıl tüm dürüstlüğüyle gitmişse, Koca Çınar da öyle gitmiştir.

Feyzullah Çınar, 1973 yılında Halk Ozanları Derneğini kuran arkadaşlarımızdandı. Geçmiş evrakları incelediğimde hep Koca Çınar'ı görüyorum. Onu yaşatmak Ozan-Der'in göreviydi. Ama ne yapabiliydik? Ozan-Der güçsüz, Ozan-Der'in yönetimleri güçsüz. Açık söylüyorum, ben de içinde olmak üzere hiçbirşey yapamıyoruz. Çaresiz yıllar yılı didindik durduk. En son Halk Ozanları Kültür Derneği işlevini yapmaya başladı ki, 87-88'lerde, 89'larda kendi yayın organına kavuşmuştu. Onun 2.sayısında merhum F.Çınar'ı 7.ölüm yıldönümü dolayısıyla andık, kendisiyle ilgili birçok şiirler yazdık. Hatta ben Feyzullah Çınar için bir de kaset yaptım.

Feyzullah Çınar'ı nasıl yaşatırız diye uzun müddet düşünülürdü. Geceler yaparız, vb. denildi. Sonunda Mamak Belediyesi ozanın heykelini yapmaya karar verdi. Selahattin Öcal beni çağırdı, F.Çınar'la ilgili bir arşiv yapmaya başladık. Eşten dosttan, arkadaşlardan Koca Çınar'ın albümünü getirdik, heykeltraş arkadaşına onun birkaç resmini verdik, ki bu arkadaş da ozanla birlikte olmuş, onu yakinen tanıyan birisi. Ne acıdır, F.Çınar'ın bir görüntüsünü bile bulamadık, ne TRT'de ne hiçbir yerde. Sadece TV'nin verdiği 70 saniyelik görüntü vardı. Mamak Belediyesi Ankara TRT'ye yazı yazdı, "F.Çınar'ın görüntüsüne rastlanmamıştır" diye yazı geldi. Neyse, ben o dönemde TRT'de program yaptığım için, gittim o görün-

tüyü buldum. Ressam arkadaşına verdim.

Fransa'da uzunçaları çıkmış, ünü yurtdışına taşımış ve Fransa'da bir kürsüye adı verilmiş olan Koca Çınar'ın Türkiye'de çok değişik bir yerde olması gerekiyordu, düşünce-sindeyim. Ancak Feyzullah Baba hiçbir zaman kendisi için çalışmadı, hep aydın, demokrat bir Türkiye için çalıştı. Onu "bölücülükten" dolayı cezaevlerine koydular, F.Çınar buna karşı Aleviliğin demokratik olduğunu, dürüstlük olduğunu ve varolan demokrasinin can simidi olduğunu söylediler.

Yıllar geçti ama, rahmetli Çınar'ın öldüğüne ben inanmıyorum. O tüm sıcaklığıyla, tüm canlılığıyla hem bizlerin hem de halk kültürümüzün içinde yaşıyor. Bugün önde gelen birçok sanatçı F.Çınar'ın nefesiyle, onun geçmişte derlediği eserlerle üne kavuşmuşlardır. Bu insanlar F.Çınar için ne yapmışlardır? F.Çınar'a bilemiyorum ne denli saygı duymuşlardır? Ben bunu anlayamıyorum.

Rahmetli bana şunu söylemişti: "Murtaza yavrum, bana ağlamayınız, beni sazıma gömesiniz, beni gömdükten sonra da, sana ahdim var, mezarımın başında bir gün gelip de demleneceksin." Bunu yapamadım. Niye yapamadım? Yaptığım zaman toplum beni yadırgar. Al bir şişe yetmişliği mezarlığa git, başla içki içmeye. Bunun dernekte defalarca tartışmasını yapmışızdır. Biri çekemez, gider basına haber verir. "Ozanlar gitti mezarlıkta içki içtiler" diye haber yaparlar. Ozanlığı kötületmemek için biz Koca Çınar'ın bu istemini yerine getiremedik. Ama sanmıyorum ki Alevi toplumunun hiçbir muhabbetinde Feyzullah Çınar Dede anılmasın. Mutlaka biri ondan, onun derlediği eserlerden çalışıyordur. Yani biz F.Çınar'ı muhabbetimizde, yüreğimizde yaşıyoruz.

Ozanlar diyarı koca Sivas'tan
Büyüyen dost Çınar göçtü de gitti
Çamşılı diyarı Çamağa köyünden
Yetişen dost Çınar göçtü de gitti

Ahmet Yesevi'nin gelir soyundan
Oniki İmam dergahından yolundan
Muhammed Ali'nin Dergah evinden
Yetişen dost Çınar göçtü de gitti

Özden bağlanmıştı Hacı Bektaş'a
Muharrem ayında girdi toprağa
Yıllardır haykırdı saziyla
Savaşan dost Çınar göçtü de gitti

Allah allah diye çalar söylerdi
İyi sözden başkasını bilmezdi
Ter döküp kazanır helal yerd
Çalışan dost Çınar göçtü de gitti

Yalçın kara bağlar onun yasıyla
Az mı yandı Pir Sultan'ın aşkıyla
Ehlibeyt yolunda coştı saziyla
Sevişen dost Çınar göçtü de gitti

Rahmetli Feyzullah Baba, Muharrem ayı çıktı orucunu tuttu. Çorbasını yaptılar. Çorbasını yediği günün ertesi günü Hakka yürüdü.

Feyzullah Çınar'ı tarif etmeye çalıştım. Belki ona layık dizeler değil. Ama o, hep Pir Sultan'ın dizeleriyle haykırır, hep ehlibeyt zikrederdi. Feyzullah Çınar'ın yerini doldurmak mümkün değildir. Sazı ve nefesiyle bize bugün de yol göstermektedir. ●

polis alıp götürüyordu. Abdullah Papur gitti, Feyzullah Çınar gitti. Ben, o sıralar Ali Kızıltuğ'un gelelesiyim (çırağıyım). Siyasi bir şeyim de yoktu, o bilince erişmiş değildim, tuvalete gidip bıyıklarını kestim, bir arkadaşın elbisesini giydim ve köylülerin arasına karıştım.

Otelde gizleniyoruz. Gemlik Otelinde bir oteldeyiz. Haber yolluyoruz, Feyzullah'lar yok, karakola götürmüşler. Sabah Mersin'in yerel gazeteleri "ozanlar tutuklandı" diye yazdı. Sonuç itibarıyla, araya adam sokuldu falan... Rahmetlinin o gece sabaha kadar iki dişini kırmışlar. İşte, Koca Çınar bu kadar zor dönemlerde bile işlevini yerine getiren bir savaşçıydı.

Yokluk F.Çınar'ı hiç bırakmadı. Bütün akrabaları Koca Çınar'ı gördüklerinde kaçarlardı, ama arkasında çıkar olan bir daireye gittiklerinde F.Çınar'ın akrabası olduklarını söylerler, bütün işlerini bitirirlerdi. Hem de çaylarını, sigaralarını, kahvelerini içerek... Feyzullah Çınar'ın annesi hâlâ Tuzluca'yı'da yoksulluk içinde yaşıyor.

beni çaldığım gibi dinleyen dinler dinlemeyen dinlemez".

Aradan, tarihini hatırlayamıyorum, 2 veya 3 ay geçti. Sonbahara doğru yaklaşmışız. Rahmetlik Kurtuluş Parkı'nda hayata veda etti. Ben odun kırıyordum, bir komşu geldi bana dedi ki: "Abdullah Papur parkta ölmüş". Dedim "ya teyze mümkün değil, çünkü Abdullah Papur burada değil". "Yok" dedi. Bunun üzerine, Abdullah Papur'un ablası benim komşum, kirvemiz olur. Ona dedim ki, "Abdullah'tan haberiniz var mı?" "Abdullah köyde" dedi. O zaman anladım. Park deyince aklıma gelen, "bu Feyzullah Çınar olur, İsmail İpek olur, ya da Aşık Arabi olur" idi. Bu üçüydü parklarda görev yapanlar.

Rahmetlik o zaman Küçükcesat Gaziosmanpaşa'da oturuyor. Vedat Dalokay'la komşular. Yalnız Dalokay villada yaşıyor, Koca Çınar gecekondu-da. Rahmetlinin evine telefon ettiğimde başka birisi çıktı. "Ben Murtaza'yım" dedim, "kimsin, ne oldu?" Dedi ki,

SİVAS ZARA - TOPAKTAŞ

SİVAS ZARA Topaktaş Köyü Derneği 8 Ocak 1994 tarihinde yemekli gece düzenledi. Şişli belediye başkanı Fatma Girik'in de katıldığı gecede bir konuşma yapan dernek başkanı Seyit Ali Kılıç "her yönüyle örgütlenmeliyiz" görüşünü vurguladı. Fatma Girik de özetle, "Demokratik-laik çevrelerle önümüzdeki seçimleri de kazanacağız." dedi. Gecenin ilerleyen saatlerinde Arif Sağ canları kendilerinden geçirdi.

MALATYA

HACI BEKTAŞ VELİ'yi anma ve Cem gecesi kutlamaları halkın coşkun katılımı ile yapıldı.

15 Ocak 1994 akşamı Atatürk Kapalı Spor Salonu'nda yapılan törene halk neşeli ve tempolu alkışları ile ayrı bir coşku kattı. Hacı Bektaş Veli ve Cem gecesine 3 bin dolayında vatandaş katıldı.

Törenin açılış konuşmasını Hacı Bektaş Veli Derneği il başkanı Hasan Meşeli yaptı. Gecenin programı, Üsküdar Karacaahmet Sultan Derneği'nin semah gösterileri ve Gülcihan Koç'tan deyişlerle, tezhüratlar içinde sona erdi.

Şevket Coşkun

İSTANBUL BAĞCILAR

BAĞCILAR Hacı Bektaş Veli Kültür ve Dayanışma Derneği 15 Ocak günü "Laiklik ve Uğur Mumcu'yu Yaşatma Paneli" düzenledi. Bağcılar Nilüfer Can Düşün Salonu'nda yapılan panele çok sayıda can katılıp onur verdi.

Açılış konuşmasını yapan dernek başkanı Hıdır Bulut, "demokrasinin, laikliğin, Atatürkçülüğün, cumhuriyetçiliğin savunucusu olan Uğur Mumcu'yu yaşatalım ve onun gibi düşünen demokratlara sahip çıkalım" dedi. Erzincan Milletvekili Mustafa Kul, konuşmasında "din ile devlet işleri birbirinden ayrı olmalı" dedikten sonra, Diyanet'e 9 trilyon 400 milyar TL gibi olağanüstü büyük bir miktarda bütçe ayrılmasını eleştirdi.

Paneldeki konuşmacılar, derneğin Bağcılar şubasını temsilen Suat Menap, DYP Bağcılar ilçe başkanı Mevlut Baş, CHP ilçe başkanı Aydın Çiftçi, DSP ilçe başkanı Uğur Bağışlar'dı.

Eyüp Bartışık

İSTANBUL SARIGAZI

SARIGAZI Hacı Bektaş-ı Veli Kültür, Tanıtma, Yaşatma, Kalkındırma ve Yardımlaşma Derneği olarak amacımız Hacı Bektaş'ın kültürünü, düşüncesini, felsefesini Sarıgazi'deki tüm canlarla birlikte yaşatmaktır.

Perşembeyi cumaya bağlayan akşamlar cem törenleri yapmakta-

Şeriata karşı daha sıkı örgütlenmeliyiz

yız. Semah kursu başlamıştır. Saz kursunu başlatacağız. Faaliyetlerimizi genç arkadaşların katılımıyla sürdürmekteyiz. Büyüğümüzün de katılımını bekliyoruz.

Sarıgazi Hacı Bektaş-ı Veli Kültür, Tanıtma, Yaşatma, Kalkındırma ve Yardımlaşma Derneği

SİVAS ZARA - YEŞİLDERE

ZARA YEŞİLDERE Köyü Kültür ve Dayanışma Derneği'nin düzenlemiş olduğu yemekli gece güzeldi. 9 Şubat'ta Cabella Düşün Salonu'nda yapılan gece dernek başkanı Cemal Şahin'in konuşmasıyla başladı. Şahin konuşmasında "toplumsal olarak örgütlenmeliyiz, dernek kurulmasından ve cemevleri yapılmasından yanayım. Herkes bundan böyle birşeyler yapmalı, eğitilmeli,

ALMANYA LÜBECK

Sayın Cemal Şahin, TBMM Anayasa Komisyonu başkanı, Ankara

Nefes Dergisi yazarlarından Rıza Zelyut hakkında 200 milyon TL'lik tazminat davası açtığını, Nefes dergisinin Şubat 1994 tarihli 4.sayısının 55.sayfasında öğrenmiş bulunmaktayız.

1. Bu tutumunuzla Aleviliğe gönül vermiş canları bir kez daha üzmüş durumdasınız.

2. Aleviliğin ilkeleri ve kuralları vardır. Bu kurallar, ilkeler dururken, başka kurallarla, kişileri cezalandırma yöntemine gitmenizi düşündürücü buluyoruz.

3. Bir hukukçu oluşun, yasaları bilmen ve Meclis'te Anayasa Komisyonu başkanlığı yapman bizler için sevindiricidir. Ama, madem ki

CEMEVİ İÇİN EL VERİN!

CEMEVİ KOMİTESİ BAŞKANI
SADIK ÇIKRIKÇIOĞLU,
ŞEYH AHMET CAD. NO:54
ZİLE, TOKAT
(Tel: 356 327 34 71 / 327 33 43)

bir olalım iri olalım diri olalım

öğretilmeli, artık postumuz olanla uğraşmalıyız" dedi. Geceye katılım yaklaşık 1000 kişi idi.

Eyüp Bartışık

SARIGAZI'DE CEM

SARIGAZI Hacı Bektaş Veli Derneği 20 Ocak 1994 Perşembe günü cem düzenledi. Derneğe erken saatte gittim. Semah ekibindeki canlarla sohbet ettik, çay içtik. Dernek yönetimindeki arkadaşlar genç. Aleviliğe çok sıcak bakıyor, planlı çalışmayı arzuluyorlar.

Cemi yönetmek üzere Ahmet Dede geldiğinde kısa bir sohbetten sonra cem törenine başlandı. Cem 12 hizmetin yapılması ve lokmaların dağıtılmasıyla sona erdi.

Bölgedeki tüm Alevi canları dernek çalışmalarına aktif katılmaya ve boş zamanlarını dernekte geçirmeye çağırıyorum.

Halil Yapılı

6. Cemal bey, biz yazarlar ve gazeteciler, olaylara düşünce ve pratik temelinde gözlemler ve değerlendirmeler yapar, kaleme alır, düşüncelerimizi söyler ve yazarız. Senin, bir hukukçu olarak düşüncelere saygı duyman gerekmez mi? Rıza Zelyut'un yaptığı da bu. Gözlem ve düşüncelerini yazdı. Elbette senin hakkında. Sen de ona aynı şekilde cevap vermişsin. Ne anlamı var tazminat davası açmanın? Allah nefisini ve gözünü doyursun.

7. Yazında diyorsun ki cumhurbaşkanı, başbakan, bakanlık dışında her göreve geldim. Sen istersen biz seni başbakan da yaparız, cumhurbaşkanı da. Yalnız devlet adamının özelliğini ben şöyle algılıyorum: Devlet adamı kişisel çıkarları için ülkesini ve toplumunu hiçbir zaman satmaz ve koltuk peşinde koşmaz.

Bilmem şu hikayeyi biliyor musun? Mutlaka bilirsin. "Baba oğluna dermiş, 'oğlum sen adam olmazsın'... Oğlu okumuş vali olmuş, jandarmaya emir vererek babasını huzuruna çağırtmış. Adamcağız ayağında çarığı, sırtında yırtık elbiseleri oğlunun huzurunda, oğluna hüznü hüzünlü bakmış. Vali oturduğu makamda bırak ayağa kalkıp hoş geldin demeyi. 'Baba bak sen bana adam olmazsın derdin. Ben şimdi vali oldum.'

Baba dayanamaz, 'Evladım ben sana vali olamazsın demedim, ben sana adam olamazsın dedim. Sen adam olsan bu jandarma dipçisi ile beni köyden, işimden gücümünden alıkoymazdın, huzuruna bu şekilde çağırırmazdın. Sen yine adam olamamışsın' der."

8. Yıllardır gecesini gündüzüne katmış, kaleminden başka bir şeyi olmayan bir insana hele hele bir alevi yazarına yapmış olduğun hakaretler bizleri üzmüştür.

9. Bir avukatım ve de hemşerim olarak bu davayı derhal geri almanı istiyorum. Senin yerin Demokratik güçlerin yanı olmalıdır. Demokrasi düşmanı güçlerin yanı değil, senden istediğimiz bu.

10. Bizler burada ve Türkiye'de Alevi toplumunun örgütlenmesi ve ekonomik, demokratik haklarını alamak için mücadele vermekteyiz. Yaşama özgürlüğü için, özgür düşünce için.

11. Benim ve Alevi toplumunun gönlü en kısa zamanda Rıza Zelyut'la bir araya gelerek bu işi derhal tatlıya bağlayarak bitirmenizdir.

12. Burada bütün Alevi yazarlarına, gazetecilerine, dernek yöneticilerine sesleniyorum. Kişisel çıkarları bir köşeye bırakıp, toplumsal davalar için birlikte mücadeleye çağırıyorum. Alevi ahlakı içinde sorunları çözmeliyiz ve hatalarımızı ikna ederek çözmeliyiz. Basınla yaptığımız eleştiriler, görüyorsunuz, tamiri mümkün olmayan yaralar açmaktadır.

"Hak Muhammed-Ali yardımcımız olsun.

Zülfikar YALÇINKAYA,
H.B.V. Türk Kültür Cemaati Sözcüsü

Battal Pehlivan dostumuzu 5 Mart gecesi yitirdik

Son konuşması

(Battal Pehlivan'ın 5 Mart akşamı Kervan gecesindeki konuşması)

Saygıdeğer dostlar! Öncelikle sizinle bir sevgiyi, bir coşkuyu paylaşmak istiyorum. Bugün buraya gelmeden önce, Alibeyköy'deydim. Orada canların yapmakta olduğu bir cemevi var. Gericici zihniyete mensup bazı kişiler bu cemevinin yıktırılması için belediyeye, üstüne bir de kaymakamlığa ihbar etmişler. Kaymakamlık emniyete bildirmiş, çevik kuvvet göndermişler. Çevik kuvvet cemevini yıkmak istemiş. Bunu duyan oradaki canlar, cemevinde toplanarak polise direnmişler, yıktırmamışlar. İki-üç gündür, çoğunluğu kadın olan canlar orada toplanıyor, nöbet tutuyorlar. Bir yandan örgülerini örüyor ve orayı terketmiyorlar, bir yandan da cemevinin eksikleri gideriliyor. Cemevi inşaatı bitmek üzere.

İşte, böyle bir hak arama mücadelesiyle, böyle bir direnişle Alevi canlarımız cemevlerini yapıyor, kazanıyorlar. Biraraya gelip örgütleniyorlar. Hak arama ve hakkı elde etme de zaten ancak böyle sağlanır.

Değerli canlar, 70 yıl sonra gördüğüm bu diriliş beni çok coşkulanırdı. Artık ölsem de gözüm açık gitmeyecek.

Saygıdeğer dostlar. Ülkemiz kritik günlerden geçiyor. Başta şeriatçı-gericiler olmak üzere sağ güçler ülkede karanlık günleri egemen kılmak istiyorlar. Her türlü baskıyla laik ve demokratik güçlere zulmetmek istiyorlar. Kadınlarımızı çarşafa sokmak, şeriatı hakim kılmak istiyorlar. Karanlık, kötü günleri yaşamak istemiyorsak var gücümüzle çalışmalı, sesimizi yükseltmeliyiz.

Biraz önce arkadaşımız beni "Sivas katliamından tesadüfen kurtulan araştırmacı-yazarımız..." diye takdim etti. Evet, Sivas katliamından tesadüfen kurtuldum. Oradan hükümet ortağı SHP'yi sürekli aradık, "durum ciddi, önlem alın" diye sık sık bildirdik. Onlar da "hiç merak etmeyin, önlem alacağız, hiçbir şey olmayacak" dediler. Ama bildiğiniz gibi sonuçta 37canımızı yaktılar.

Katliamı yapan gericilerdir, şeriatçılardır, bazı egemen kesimlerdir. Ama bu olayda

SHP'nin de büyük basiretsizliği vardır. Önlem almaması noktasında hatası büyüktür.

Bu olaydan 10 gün sonra, kamuoyuna da açıklamadan SHP'den istifa ettim. Çünkü öyle bir partiye artık üye olamazdım.

Canlar, dostlar, bunları niye söylüyorum? Yukarıdaki konuşmalarında ülkenin daha kötü günlere sürüklenmek istendiğini belirttim. Evet, sorunlarımız karşısında SHP'den de fazla bir beklentimiz yok. Olmamalı da. SHP bu halk için, laiklikten ve demokrasiden yana güçler için umut değildir. Ama varolan tehlike karşısında laik-demokratik güçler olarak oylarımızı bölmemeliyiz. Bunu yapmaya hakkımız da yok.

Bu seçimlerde oyumuzu SHP'ye vermiyoruz, diyorum. SHP'den birşey beklemediğimiz için değil. Karanlık güçlerin ve diğer demokrasi düşmanı, insanlık düşmanı güçlerin fazla oy almasının önüne geçmek, en azından, olduğumuz noktadan geriye gitmememiz için bu gerekli. O

**Önde gelen Alevi
aydınlarından,
dergimizin yazarı
Battal Pehlivan,
Kervan Kartal
Temsilciliği'nin
5 Mart 1994 Cumartesi
akşamı Maltepe'de
düzenlediği gecede
yaptığı konuşmanın
ardından
geçirdiği bir kalp krizi
sonucu vefat etti.
Yaşamının en verimli
döneminde yitirdiğimiz
can dostumuz
Battal Pehlivan'ın
eşine ve çocuklarına,
yakınlarına, tüm
canlara başsağlığı
diliyoruz.
Anısını yaşatacağız.**

noktada, bir nefes alıp bundan sonra daha neler yapabiliriz diye düşünme fırsatı bulabilmek için herşeye rağmen oylarımızı SHP'ye vermeliyiz, diyorum.

Bir de şunu söylemek istiyorum, oyumuzu kullanmamız yetmiyor. Seçtiğiniz insanı yeri geldiğinde sorgulayabilmeli, denetlemeli, oylarınızın hesabını sorabilmelisiniz.

Değerli canlar, tabii SHP umut değildir dedik. Gerçekten öyle. Asıl çözüm bizim öz gücüdür. Tek çare, kendi öz örgütlerimizi kurup geliştirmek, devamına sahip çıkmak, birliğimizi pekiştirmektir. En büyük açmazımız laik-demokratik güçler olarak örgütsüzlüğümüzdür...

Sünni ve diğer inançlardan aydın, ilerici kardeşlerimizle birlikte bu karanlık günleri bertaraf edip sevgi dolu, insanlık dolu günlere yürüelim. Hepinize saygı, sevgi sunuyorum.

(Mikrofondan ayrılırken, orta yaşlı bir bayanın, yanına gelecek 'ne den hep Alevilikten söz ettiniz, bu mezhepçilik değil

1947 yılında Ceyhan'da doğdu. 1970 yılında AİTİA'ne bağlı Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu'nu bitirdi. Ankara ve İstanbul'da değişik gazetelerde çalıştı. Yazıları Memleket, Yenigün, Demokrat, Akşam, Günaydın, Bugün, Meydan, Sabah, Gönüllerin Sesi, Aydınlık gazeteleri ile Düşün (Adana), Edebiyat 81, Somut, Halkçı Oluşum, Söyleşi, Demokratik Birlik, Cem, Kervan (Kavga) dergilerinde çıktı. İlk kitabı 1976 yılında (Kara Şavga-öyküler) yayınlandı. 80'li yılların başında halkbilime yöneldi. "Alevi kültürünü yaymayı ve yaşatmayı" amaçlayan Semah Kültür Vakfı'nın kurucuları arasında yer alan Battal Pehlivan'ın yayınlanmış diğer eserleri şunlardır: Aşık Veysel, Dadaloğlu, Bahçe Biziz Gül Bizdedir (Türkülerimiz), Ruhi Su, Aşık Mahzuni, Alevi-Bektaşî Düşüncesine Göre Allah, Anadolu'da Alevilik, Alevi-Bektaşî Fıkraları, Pir Sultan Abdal, Aleviler ve Diyanet...

mi?' yolundaki sözleri üzerine tekrar mikrofona gelen Battal Pehlivan, şöyle devam etti:)

Canlar, dostlar. Ben laiklikten, demokrasiden yana güçler ve Aleviler diye de bir ifade kullandım. Saygıdeğer bacım "neden Alevilerden bu şekilde bahsettiniz" diyor. Ben laik, demokratik, emekten yana kesimler derken Alevilerden başka, diğer inanç gurubuna dahil ilerici aydın kardeşlerimi de kastediyorum.

Biz 73 millete aynı nazarla bakarız. Aleviler zaten ezelden beri zulme başkaldırmış, ezilenin yanında yer almışlardır. Tarihten gelen böyle bir yapıları vardır. Diğer yanda bugün böyle düşünmeyen ve her türlü gericiliğe, zulme karşı koymayan, laiklikten, demokrasiden yana tavır koymayan Aleviye ben Alevi demem zaten. Aleviliğin niteliği budur. Ama diğer yandan, son bir kaç yıldır Aleviler de hak arama, kendi kimliklerini kazanma doğrultusunda bir mücadele vererek örgütleniyorlar. Örgütlenirken de, diğer ilerici, demokrat kesimlerle birlikte, ortak talepleri yönünde birlik-telik arıyor ve bunu gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Yani biz mezhep ayrımı gibi bir durum yaratmış olmuyoruz. Amacımız mezhepçilik, bölücülük değildir. Kaldı ki, inanmadığımız, başka inançlardan insanlara, dindar vatandaşlara saygılıyız. 73 millete de bir nazarla bakarız.

Hepinize tekrar saygılar sunuyorum. ●

27 MART'TA SANDIK BAŞINDAYIZ OYLARI DAĞITMIYOR, SHP'YE OY VERİYORUZ

Yerel seçimlerin yapıldığı 27 Mart günü, tüm laik-demokratik Türkiye yanlıları, mutlaka sandık başına gidiyoruz. Oylarımızı dağıtmıyor, laik-demokratik cephenin gücünü SHP oylarında gösteriyoruz. Herkes de bilecek ki bu oylar, laik-demokratik güçlerin, devrimcilerin oyudur.

Yerel seçimlerde aktif bir biçimde **SHP'yi destekliyoruz.** Bu tutumumuzun önemli nedenleri vardır.

Ülke ortamı, "seçimleri boykot" gibi emekçi halk mücadelesinin başka düzeylerinde uygulanabilecek yöntemleri bugün hiçbir şekilde aklamaz.

Bazı ilerici çevrelerde öne sürülen, "parti ayrımı yapmadan ilerici adayları desteklemeliyiz" görüşü de, bugünün koşullarında geçerli değildir. Birincisi, ülke çapında yaygın uygulanamayacağı, bir-iki yerle sınırlı kalacağı, dolayısıyla, son çözümlemede, "boykot"la aynı noktada birleşeceği açıktır. İkincisi, bugün siyaset sahnesindeki kavga **partiler** eliyle yürüyor. Bu gerçeği unutan öneriler, günün ana mücadelesinde taraf olmamaya varır.

Öte yanda, bugün varolan legal sol, sosyalist partiler de marjinal durumdadır. Türkiye'nin siyasal ortamında hiçbir ağırlıkları yoktur. Böyle bir durumda Doğu Perinçek ile mi seçim ortaklığı yapacağız? Olacak şey değil. SİP'i, SBP'yi mi destekleyeceğiz? Desteğimizizin çapı neyse, o kadarlık kayıp olur.

Ana kavga SHP ile öteki burjuva partileri arasında gidiyor. Nabız orada atıyor. Türkiye, çok kritik bir dönemece giriyor. SHP oy kaybederse Türkiye siyasal hayatı artık çok kaygan bir zemindedir. Gericilik fena halde azacaktır. SHP hükümetten ayrılırsa, ki büyük ölçüde yerel seçimlerde zayıflamasına bağlıdır, o zaman Türkiye siyasal hayatının sağa kayışı çok hızlanacaktır.

Gazete ve dergileri, özel radyo televizyon

kanallarını izleyenler de çok iyi görüyorlar ki, sağcı-gerici güçler uzun bir süredir SHP'yi yıpratmak için yoğun olarak çalışıyorlar. Çünkü görüyorlar ki SHP, tüm yanlışlığı ve tutarsızlığı içinde, özellikle tabanının eğilimleri nedeniyle, **şeriatçı-şoven-totaliter** gidişin önündeki önemli **engellerden** biridir.

Biz bu tutumumuzu utangaç bir sesle değil, yüksek sesle savunuyoruz. Her adımımızda sosyal yaşantının, emekçi sağduyusunun ana kanalıyla birlikte yürüme çabasıdayız. Alevilik alanında da böyle, sendikal sorunda da böyle, burada da böyle. Kendimizi ayırarak, ama ana kanalla birlikte. Onlarla birlikte, ama onların rengine bürünmeden... Etkinliğimizin temel nedeni de burada yatıyor.

Yerel seçimlerde SHP'yi destekleme çalışmasının içine **cesurca** atıldık. Her türlü "fakat"lı "ancak"lı, tutumu elimizin tersiyle bir yana itiyor ve **27 Mart'ta SHP'yi destekliyoruz.**

Öğrenmek isteyenlere de tutumumuzun nedenlerini anlatıyoruz. Tüm büyük kentlerde, Türkiye siyasetinin kaderini belirleyen tüm büyük kentlerde kampanyalarda aktif oluyoruz, daha da aktif olacağız. Her çeşit olanaktan yararlanıyoruz, yararlanacağız. Tutumumuzun mantıksal sonucu budur.

Haydi yoldaşlar, canlar, laik-demokratik Türkiye özlemi ile yanan yurttaşlar, 27 Mart'ta sandık başına gidiyoruz. Yerel seçimlerde oylarımızı dağıtmıyoruz. Laik-demokratik cephenin gücünü SHP oylarında gösteriyoruz. Ve 28 Mart günü herkes de bilecek ki bu oylar, laik-demokratik güçlerin, devrimcilerin oyudur.

KERVAN